

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลอนโพธิ์ทอง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕
(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๓)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้รับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นางสาวราตรี คชาพันธุ์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลดอนโพธิ์ทอง

เมษายน ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
สารบัญภาพ (ต่อ)	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญตาราง (ต่อ)	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๘
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๑๒
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๓
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๔
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๒๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๒๙
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๙
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๖๔
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๖
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)	๖๖
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๖
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๖
ภาคผนวก	๖๘
โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	๖๙
โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง	๗๒
โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	๗๕
โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว	๗๗

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒
ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงลักษณะทิศทาง ความลาดชันตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓
ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงข้อมูลชุดดินของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๗
ภาพที่ ๖ แสดงอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ต่ำสุด-สูงสุด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒	๑๑
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๒
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทานตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๓
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๖
ภาพที่ ๑๐ แสดงปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	๒๘
ภาพที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ภาพที่ ๑๒ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ภาพที่ ๑๓ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๐
ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๑
ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะเปอร์เซ็นต์การประกอบอาชีพ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๒
ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๓
ภาพที่ ๑๗ แสดงเปอร์เซ็นต์ลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๔
ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์เครือข่าย) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๘
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๐
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ชุดดิน) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๐

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๑
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๑
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๒
ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง	๔๒
ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง	๔๓
ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนโพธิ์ทอง	๔๓
ภาพที่ ๒๘ แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของตำบลดอนโพธิ์ทอง	๔๓
ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๔
ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๕
ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๖
ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	๔๗
ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกไม้ผล (มะม่วง) ตำบลดอนโพธิ์ทองอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๙
ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๙
ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๐
ภาพที่ ๓๖ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๑
ภาพที่ ๓๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๒
ภาพที่ ๓๘ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๓
ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๔
ภาพที่ ๔๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๔
ภาพที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๕
ภาพที่ ๔๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพืชผัก ในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๖
ภาพที่ ๔๓ แสดงราคาพืชผักที่เกษตรกรขายได้	๕๗
ภาพที่ ๔๔ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๘
ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๙
ภาพที่ ๔๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันเทศในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๖๐
ภาพที่ ๔๗ แสดงวิธีการตลาดมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๖๑

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช	๓
ตารางที่ ๒	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๙
ตารางที่ ๓	แสดงข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุด รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๐
ตารางที่ ๔	แสดงข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๐
ตารางที่ ๕	แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลดอนโพธิ์ทอง	๒๓
ตารางที่ ๖	แสดงข้อมูลจำนวนประชากรแยกชายหญิงและช่วงอายุของตำบลดอนโพธิ์ทอง	๒๓
ตารางที่ ๗	แสดงระดับการศึกษา และศาสนาสถานของตำบลดอนโพธิ์ทอง	๒๔
ตารางที่ ๘	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๖
ตารางที่ ๙	แสดงชนิดพืชและพื้นที่ของตำบลดอนโพธิ์ทอง	๒๗
ตารางที่ ๑๐	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒๙
ตารางที่ ๑๑	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๑
ตารางที่ ๑๒	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๒
ตารางที่ ๑๓	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๔
ตารางที่ ๑๔	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๕
ตารางที่ ๑๕	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๕
ตารางที่ ๑๖	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๖
ตารางที่ ๑๗	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๖
ตารางที่ ๑๘	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๗
ตารางที่ ๑๙	แสดงปฏิทินการทำงานแนวทางแปลงใหญ่ ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช (ข้าว) ตำบลดอนโพธิ์ทอง	๓๙
ตารางที่ ๒๐	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓๙
ตารางที่ ๒๑	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๖
ตารางที่ ๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลดอนโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๘
ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๑
ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วงต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๒
ตารางที่ ๒๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลดอนโพธิ์ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๔
ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๕
ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตพืชผักต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๗
ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๘
ตารางที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๕๙
ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนการผลิตมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๖๑
ตารางที่ ๓๒ แสดงเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๖๒
ตารางที่ ๓๓ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๖๓
ตารางที่ ๓๔ ตารางการจัดทำ TOWS Matrix	๖๔
ตารางที่ ๓๕ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๖๗

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

- ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลดอนโพธิ์ทองตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๘,๖๕๘ ไร่

- อาณาเขตติดต่อและทิศติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลมะขามล้ม และตำบลวังน้ำเย็น อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลดอนก่ายาน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลสวนแตง ตำบลบางกุ้ง และตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อตำบลดอนโพธิ์ทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลดอนโพธิ์ทอง

- การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลดอนโพธิ์ทองแยกมาจากตำบลดอนก่ายานเมื่อปี ๒๕๑๘ ส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนจะเป็นเครือญาติกัน เคลื่อนย้ายมาจากตำบลที่มีเขตติดต่อกัน ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ สมัยก่อนเป็นป่าและเป็นที่ดินดอน มีต้นโพธิ์ทองปกคลุมนับร้อยต้น เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ จึงใช้ชื่อว่า “ตำบลดอนโพธิ์ทอง”

ตำบลดอนโพธิ์ทอง แบ่งเขตการปกครองท้องที่ ออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ได้แก่

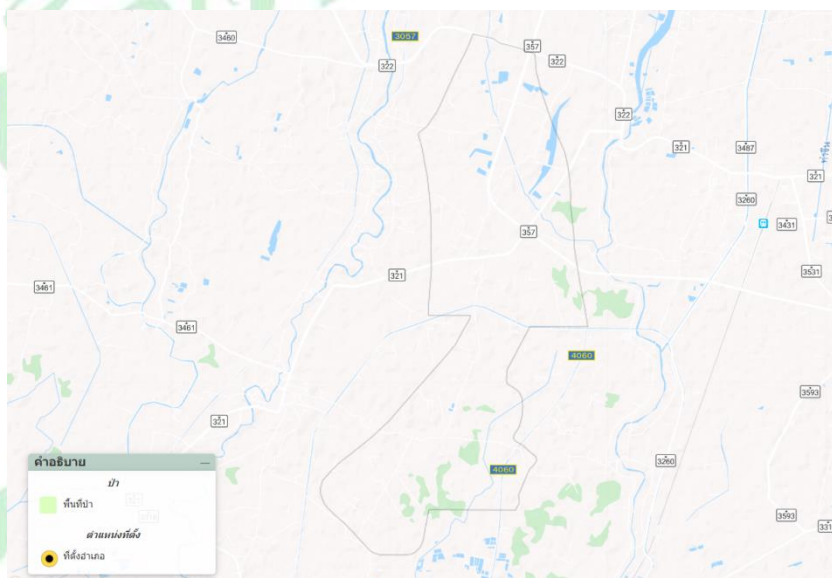
หมู่ที่ ๑ บ้านดอนโพธิ์ทอง โดยมี นายสุรรัตน์ ศรีสุข	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒ บ้านดอนอ้ายดาว โดยมี นางธนาภา คำวนศิลป์	ดำรงตำแหน่ง กำนันประจำตำบล
หมู่ที่ ๓ บ้านทองเสื่อข่วน โดยมี นายจักรพงศ์ เพ็งสุวรรณ	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔ บ้านสามเหลี่ยม โดยมี นายขวัญชัย นุ่มสุข	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕ บ้านไผ่แขก โดยมี นายสมพร ภู่งพันธ์	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖ บ้านหนองลาน โดยมี นางสาวสุภาภรณ์ เอี่ยมน้อย	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

ปัจจุบันได้ยกกระตบการปกครองจากเดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลดอนโพธิ์ทอง โดยมีนายขวัญชัย นิลธนกุล ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

- สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลดอนโพธิ์ทอง ไม่มีพื้นที่ปลูกป่าเป็นผืนใหญ่ แต่มีการปลูกต้นไม้บริเวณแนวถนนวัด โรงเรียน ทั้งนี้มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มทั้งหมด ๑๘,๑๓๑ ไร่ และเป็นพื้นที่แหล่งน้ำ ๕๒๗ ไร่

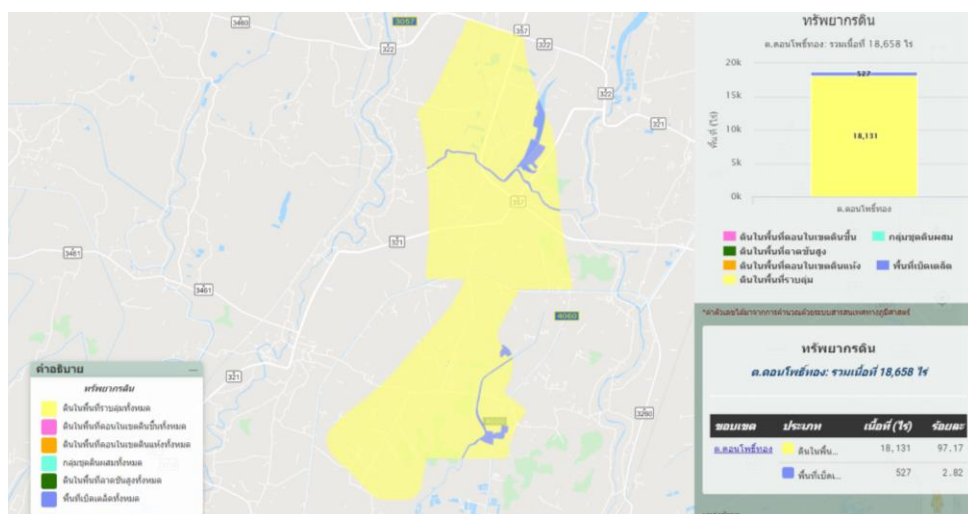

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: Agri-Map Online.moac.go.th

- ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและแหล่งน้ำ

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงลักษณะทิศทาง ความลาดชันตำบลดอนโพธิ์ทอง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: Agri-Map Online.moac.go.th

- ลักษณะดิน กลุ่มดิน

มีชุดดินในพื้นที่ จำนวน ๖ ชุดดิน คือ ชุดดินอยุธยา ชุดดินอยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว ชุดดินสระบุรีพบในที่สูง ชุดดินนครปฐม ชุดดินพิมาย และชุดดินสระบุรี แต่และชุดมีความเหมาะสมในการปลูกพืช ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช

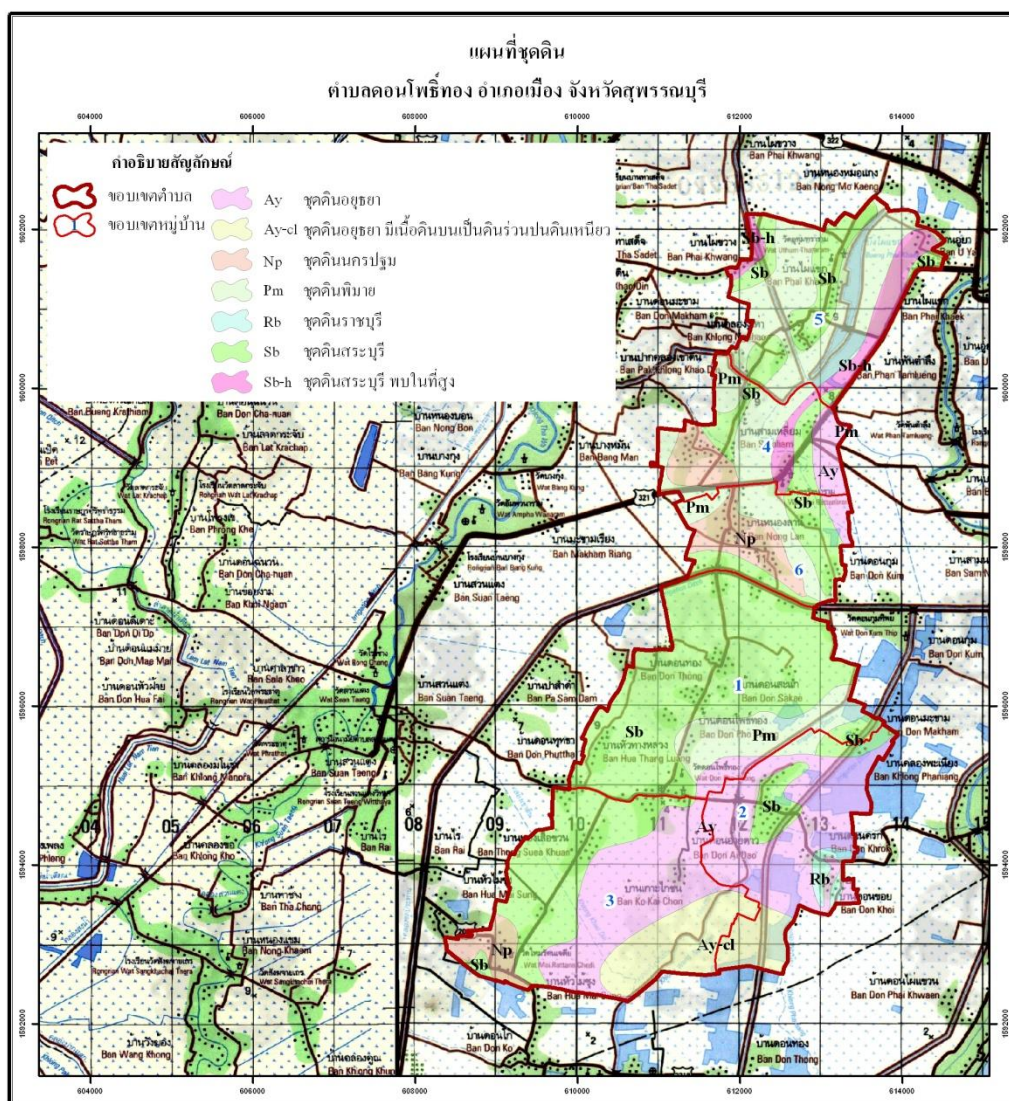
ชื่อชุดดิน	การจัดความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช			
	นาข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
อยุธยา	มย.	มม.	มม.	มม.
อยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว	มย.	มม.	มม.	มน.
นครปฐม	มย.	มม.	มม.	มน.
พิมาย	มย.	มย.	มย.	มป.
สระบุรี พบในที่สูง	มย.	มม.	มม.	มม.
สระบุรี	มย.	มม.	มม.	มม.

หมายเหตุ: มย. คือ มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง

มน. คือ มีความเหมาะสมน้อย

มป. คือ มีความเหมาะสมปานกลาง

มม. คือ ไม่มีความเหมาะสม

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงข้อมูลชุดดินของตำบลตอนโพธิ์ทอง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี ๒๕๖๐

และมีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๓ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ จำนวน ๘๘.๓๗ ไร่ กลุ่มชุดดินที่ ๒ จำนวน ๗๑๕๑.๔๓ ไร่ และกลุ่มชุดดินที่ ๔ จำนวน ๑๐๑๕๑.๘๑ ไร่ นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๒๐๘.๘๔ ไร่ และแหล่งน้ำ จำนวน ๓๑๗.๙๘ ไร่ รายละเอียดของกลุ่มชุดดิน ดังนี้

● กลุ่มชุดดินที่ ๑๑

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้งโลงในดิน ดินบนมีสีดำหรือ

สีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา และมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ภายในระดับความลึก ๕๐ – ๑๐๐ ซม. มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ย และปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจะได้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหา ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก ๕๐ – ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ – ๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓ – ๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔ -๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

● กลุ่มชุดดินที่ ๒

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำนํ้าและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง ดินมีการระบายน้ำเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกในดิน สีดินเป็นสีเทาหรือสีเทาแก่ตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน อาจพบผลึกยิปซัมบ้างเล็กน้อย และพบชั้นดินเหนียวสีเทาที่มีจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซด์ในระดับความ

ลึกประมาณ ๑๐๐ ถึง ๑๕๐ ซม. ทับอยู่บนชั้นดินเลนตะกอนน้ำทะเลที่มีสีเทาปนเขียว ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด นอกฤดูทำนาบางบริเวณอาจใช้ปลูกพืชไร่ พืชตระกูลถั่วต่างๆ บางพื้นที่ถูกปล่อยทิ้งไว้เป็นทุ่งหญ้า

ปัญหา ดินเป็นกรดจัดมาก และมีศักยภาพก่อให้เกิดความเป็นกรดของดินเพิ่มขึ้นในดินล่าง ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

● กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิบัติการดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยถูกละในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียว มะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสม

พวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

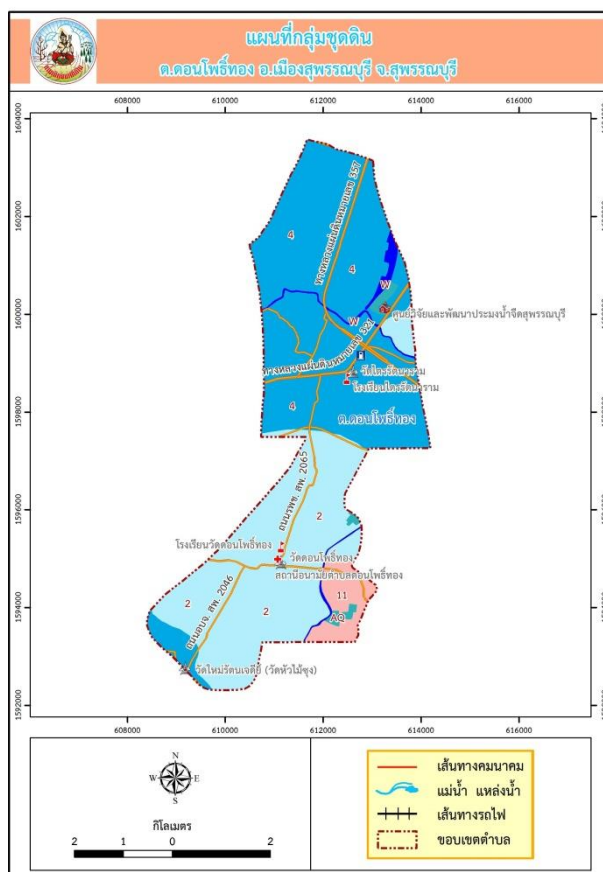
ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านสับปะรดหรือสับปะรดอินทรีย์ ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก

ภาพที่ ๕ แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: สารสนเทศทรัพยากรดินรายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๕๘

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

- ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลดอนโพธิ์ทอง สภาพอากาศโดยทั่วไป จะมีอากาศร้อนเป็นส่วนใหญ่ อุณหภูมิประมาณ ๓๐ – ๔๐ °C และจะมีอากาศเย็น อุณหภูมิประมาณ ๒๐ – ๒๘ °C และร้อนขึ้น แตกต่างตามฤดูกาลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากลมมรสุมต่างๆ

- ฤดูกาล

มี ๓ ฤดูกาล ได้แก่ **ฤดูหนาว**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็นในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม **ฤดูร้อน**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้เกิดอากาศร้อนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และ**ฤดูฝน**ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดฝนตกชุกในเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

- สถิติปริมาณน้ำฝน

โดยสภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณการกระจายตัวของฝนที่ตกในเขตตำบลดอนโพธิ์ทอง จะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนมิถุนายน-ตุลาคม ทั้งนี้จะมีฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปี และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา (๒๕๕๘-๒๕๖๒) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๘๐.๗๐๓ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุดในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำฝน ๑๑๔.๖๓๓ มิลลิเมตร และช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม จะมีฝนตกมากที่สุด ทำให้เกษตรกรมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร

ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี เดือน	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)					รวม (มม.)	เฉลี่ย (มม.)
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒		
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)	๘๐.๐๕	๙๐.๙๐๘๓	๑๑๔.๖๓๓	๗๕.๑๕๘๓	๔๒.๗๗	๔๐๓.๕๒	๘๐.๗๐๓
ปริมาณน้ำฝนรวม (มม.)	๙๖๐.๖	๑๐๙๐.๙	๑๓๗๕.๖	๙๐๑.๙	๕๑๓.๒	๔๘๔๒.๒	๙๖๘.๔๔
๑. มกราคม	๑๑.๕	๔๘.๗	๑๔.๐	๐.๔	๐.๘	๗๕.๔	๑๕.๐๘
๒. กุมภาพันธ์	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๕.๓	๐.๐	๕.๓	๑.๐๖
๓. มีนาคม	๕๙.๔	๔๐.๒	๙๖.๙	๔๕.๐	๐.๐	๒๔๑.๕	๔๘.๓
๔. เมษายน	๑๐๐.๗	๐.๐	๑๙.๗	๑๐๕.๕	๕๐.๕	๒๗๖.๔	๕๕.๒๘
๕. พฤษภาคม	๘.๕	๑๑๕.๒	๒๕๔.๑	๑๓๗.๗	๑๐๗.๗	๖๒๓.๒	๑๒๔.๖๔
๖. มิถุนายน	๖๖.๑	๑๘๔.๙	๔๒.๔	๖๗.๙	๖๒.๖	๔๒๓.๙	๘๔.๗๘
๗. กรกฎาคม	๑๐๓.๓	๑๕๗.๐	๑๙๒.๒	๕๒.๔	๒๘.๑	๕๓๓	๑๐๖.๖
๘. สิงหาคม	๑๐๙.๐	๑๐๐.๒	๓๒๐.๒	๘๒.๘	๖๒.๘	๖๗๕	๑๓๕
๙. กันยายน	๓๒๐.๔	๑๐๙.๙	๕๕.๙	๑๘๔.๓	๑๒๓.๐	๗๙๓.๕	๑๕๘.๗
๑๐. ตุลาคม	๑๑๐	๒๔๕.๘	๓๐๔.๕	๑๘๖.๒	๗๑.๙	๙๑๘.๔	๑๘๓.๖๘
๑๑. พฤศจิกายน	๗๑.๗	๘๘.๔	๔๓.๘	๑๖.๓	๕.๘	๒๒๖	๔๕.๒
๑๒. ธันวาคม	๐.๐	๐.๖	๓๑.๙	๑๘.๑	๐	๕๐.๖	๑๐.๑๒

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

- อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อากาศหนาวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคมอุณหภูมิประมาณ ๑๗ - ๓๖ °C อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๓๑ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๘.๕๙ °C อากาศร้อนช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิประมาณ ๒๐ - ๔๑ °C อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๙.๑๗ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๑.๕๒ °C นอกจากนั้นจะเป็นช่วงฤดูฝนคือเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๗.๑๖ °C อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓.๕๐ °C ในส่วนของความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๗๓.๕๑ % ซึ่งสูงสุดในเดือนตุลาคม ๗๙.๖๘ % และต่ำสุดในเดือนเมษายน ๖๙.๐๖ % และถ้าดูเป็นปีจะพบว่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดในปี ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๓๗.๒๕ % และความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในปี ๒๕๖๐ อยู่ที่ ๙๗.๘๓ %

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุด รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

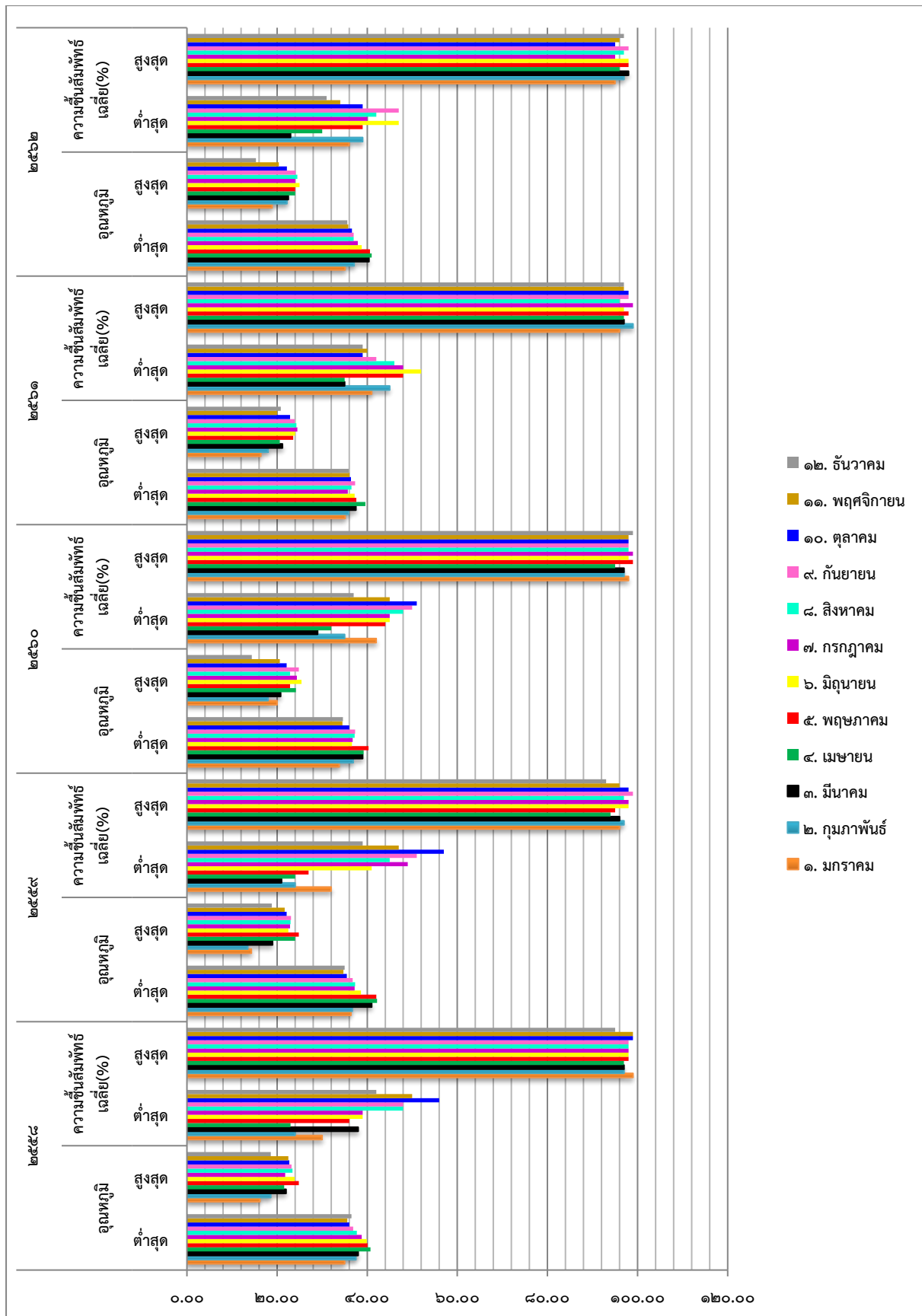
ปี เดือน	อุณหภูมิ (°C)															เฉลี่ย (°C)
	๒๕๕๘			๒๕๕๙			๒๕๖๐			๒๕๖๑			๒๕๖๒			
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	๓๗.๗๓	๒๑.๖๑	๒๙.๐๑	๓๗.๗๘	๒๐.๘๑	๒๙.๑๙	๓๖.๘๕	๒๑.๗๑	๒๘.๗๓	๓๖.๗	๒๑.๗	๒๘.๗๒	๓๗.๗	๒๒.๓	๒๙.๓๕	๒๙.๔๙
๑. มกราคม	๓๕	๑๖.๒	๒๔.๖๕	๓๖.๔	๑๔.๓	๒๖.๕๗	๓๓.๘	๒๐	๒๖.๖๘	๓๕.๑	๑๖.๔	๒๖.๙	๓๕.๑	๑๘.๙	๒๗.๐๖	๒๖.๑๒
๒. กุมภาพันธ์	๓๗.๕	๑๘.๖	๒๗.๗๔	๓๖.๗	๑๓.๕	๒๗.๒๗	๓๖.๙	๑๘	๒๗.๕๕	๓๕.๙	๑๘	๒๗.๒	๓๗.๑	๒๒.๒	๒๙.๒๒	๒๗.๔๔
๓. มีนาคม	๓๘	๒๒	๒๙.๖๔	๔๑	๑๙	๓๐.๑๑	๓๙	๒๐.๘	๓๐.๐๖	๓๗.๕	๒๑.๒	๒๙.๕	๔๐.๔	๒๒.๕	๓๐.๕๑	๓๐.๑๔
๔. เมษายน	๔๐.๗	๒๑.๖	๓๐.๔๗	๔๒.๒	๒๔	๓๒.๕	๓๙.๒	๒๔.๒	๓๐.๘๑	๓๙.๖	๒๐.๖	๒๙.๖	๔๑	๒๔	๓๒.๑๗	๓๑.๗๑
๕. พฤษภาคม	๔๐.๑	๒๔.๘	๓๑.๗๑	๔๒	๒๔.๘	๓๒.๑๔	๔๐.๓	๒๒.๙	๓๐.๒๖	๓๗.๖	๒๓.๖	๓๐	๔๐.๖	๒๔	๓๒.๒๐	๓๒.๐๗
๖. มิถุนายน	๓๙.๙	๒๓.๙	๓๐.๔๓	๓๘.๖	๒๒.๕	๓๐.๐๙	๓๖.๖	๒๕.๔	๓๐.๐๗	๓๗.๒	๒๔	๒๙.๗	๓๘.๘	๒๕	๓๐.๑๗	๓๑.๑๙
๗. กรกฎาคม	๓๘.๘	๒๑.๘	๓๐.๐๕	๓๗.๒	๒๒.๙	๒๙.๒๔	๓๖.๘	๒๔.๔	๒๘.๗๑	๓๕.๗	๒๔.๕	๒๙	๓๗.๙	๒๔	๒๙.๙๕	๓๐.๔๐
๘. สิงหาคม	๓๗.๗	๒๓.๔	๒๙.๒๙	๓๗.๓	๒๓	๒๙.๗๙	๓๗.๒	๒๒.๙	๒๙.๒๙	๓๖.๕	๒๔.๓	๒๘.๕	๓๗	๒๔.๕	๒๘.๙๕	๓๐.๓๘
๙. กันยายน	๓๖.๙	๒๒.๒	๒๙.๐๕	๓๖.๘	๒๓.๑	๒๘.๘๕	๓๗.๓	๒๔.๘	๒๙.๗	๓๗.๓	๒๓.๙	๒๙.๒	๓๗	๒๔.๑	๒๙.๐๘	๓๐.๔๔
๑๐. ตุลาคม	๓๖	๒๒.๗	๒๘.๗๗	๓๕.๕	๒๒.๑	๒๘.๘๘	๓๖	๒๒.๑	๒๘.๖	๓๖.๔	๒๒.๙	๒๙.๑	๓๖.๖	๒๒.๒	๒๙.๗๕	๒๙.๒๕
๑๑. พฤศจิกายน	๓๕.๖	๒๒.๕	๒๘.๘๘	๓๔.๗	๒๑.๗	๒๘.๒๘	๓๔.๕	๒๐.๖	๒๗.๕๓	๓๖.๑	๒๐	๒๘.๔	๓๕.๘	๒๐.๔	๒๘.๐๖	๒๘.๑๙
๑๒. ธันวาคม	๓๖.๕	๑๘.๖	๒๗.๔๔	๓๕	๑๘.๘	๒๖.๕๘	๓๔.๖	๑๔.๔	๒๕.๕๑	๓๕.๙	๒๐.๘	๒๗.๗	๓๕.๖	๑๕.๓	๒๖.๑๓	๒๖.๕๕

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี เดือน	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)															ความชื้น สัมพัทธ์เฉลี่ย (%)
	๒๕๕๘			๒๕๕๙			๒๕๖๐			๒๕๖๑			๒๕๖๒			
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)	๓๙.๔๒	๙๗.๗๕	๗๔.๑๙	๓๘.๐๘	๙๖.๔๒	๗๑.๘๒	๔๑.๙๒	๙๗.๘๓	๗๕.๕๐	๔๒.๕๐	๙๗.๔๒	๗๔.๖๒	๓๗.๒๕	๙๖.๖๗	๗๑.๔๒	๗๓.๕๑
๑. มกราคม	๓๐	๙๙	๖๙.๘๓	๓๒	๙๖	๖๘.๘๑	๔๒	๙๘	๗๔.๘๘	๔๑	๙๖	๗๒.๕๔	๓๖	๙๕	๖๘.๙๔	๗๑
๒. กุมภาพันธ์	๒๔	๙๗	๖๘.๒๕	๒๔	๙๗	๖๒.๕๕	๓๕	๙๗	๖๘.๓๖	๔๕	๙๙	๗๓.๑๗	๓๙	๙๗	๗๔.๗๖	๖๙.๔๑๘
๓. มีนาคม	๓๘	๙๗	๗๔.๘๘	๒๑	๙๖	๖๗.๓๓	๒๙	๙๗	๖๙.๘๒	๓๕	๙๗	๗๓	๒๓	๙๘	๗๐.๓๒	๗๑.๐๗
๔. เมษายน	๒๓	๙๗	๗๑.๗	๒๔	๙๔	๖๔.๗๑	๓๒	๙๕	๖๙.๔๔	๓๕	๙๗	๗๒.๑๕	๓๐	๙๖	๖๗.๓๒	๖๙.๐๖๔
๕. พฤษภาคม	๓๖	๙๘	๗๑.๓	๒๗	๙๕	๖๕.๙๒	๔๔	๙๙	๗๘.๖๔	๔๘	๙๘	๗๖.๙๕	๓๙	๙๘	๗๑.๔๑	๗๒.๘๔๔
๖. มิถุนายน	๓๙	๙๘	๗๔.๔	๔๑	๙๘	๗๓.๘๓	๔๕	๙๘	๗๕.๙๕	๕๒	๙๗	๗๖.๐๕	๔๗	๙๘	๗๕.๘๙	๗๕.๒๒๔
๗. กรกฎาคม	๓๙	๙๘	๗๑.๕๔	๔๙	๙๘	๗๙.๗๗	๔๕	๙๙	๘๐.๘	๔๘	๙๙	๗๕.๘๙	๔๐	๙๕	๗๐.๐๙	๗๕.๔๑๘
๘. สิงหาคม	๔๘	๙๘	๗๖.๐๓	๔๕	๙๗	๗๓.๘๓	๔๘	๙๘	๗๖.๗๘	๔๖	๙๖	๗๕.๑๑	๔๒	๙๗	๗๗	๗๕.๗๕
๙. กันยายน	๔๘	๙๘	๘๑.๓	๕๑	๙๙	๗๙.๓๓	๕๐	๙๘	๗๘.๒๑	๔๒	๙๘	๗๗.๒๘	๔๗	๙๘	๗๖.๗๘	๗๘.๕๘
๑๐. ตุลาคม	๕๖	๙๙	๘๒.๘๔	๕๗	๙๘	๘๒.๒๑	๕๑	๙๘	๘๒.๑๙	๓๙	๙๘	๗๗.๙๓	๓๙	๙๕	๗๓.๒๓	๗๙.๖๘
๑๑. พฤศจิกายน	๕๐	๙๙	๗๗.๑๗	๔๗	๙๖	๗๕.๕๒	๔๕	๙๘	๗๘.๓๖	๔๐	๙๗	๗๕.๑๕	๓๔	๙๖	๖๗.๖	๗๔.๗๖
๑๒. ธันวาคม	๔๒	๙๕	๗๑.๐๘	๓๙	๙๓	๖๗.๙๘	๓๗	๙๙	๗๒.๕๙	๓๙	๙๗	๗๑.๒๒	๓๑	๙๗	๖๓.๗๒	๖๙.๓๑๘

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

ภาพที่ ๖ แสดงอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ต่ำสุด-สูงสุด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒
ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ณ ปี ๒๕๖๓

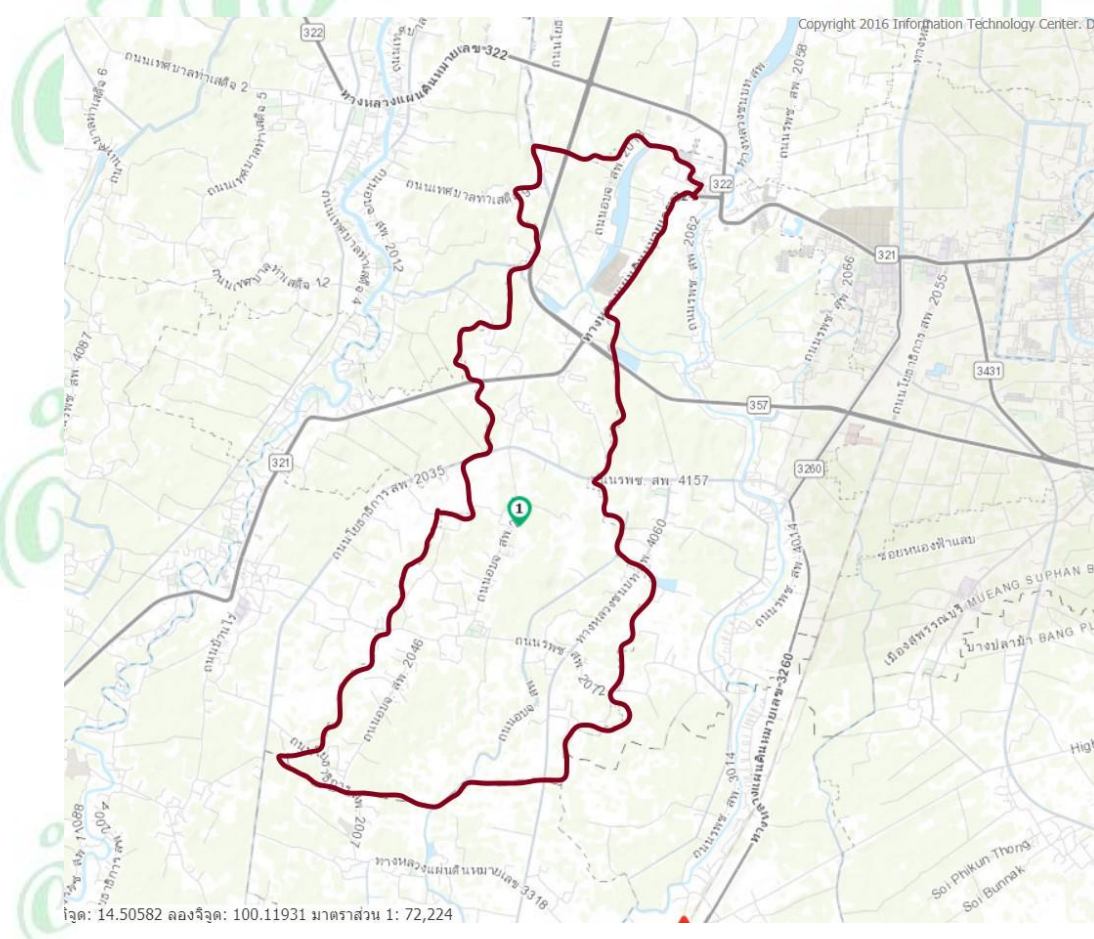
๑.๔ เส้นทางคมนาคม

- ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีถนนหลวงสายหลักคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๑ (นครปฐม-สุพรรณบุรี) และถนนวงแหวนรอบเมืองสุพรรณบุรี หมายเลข ๓๕๗

- ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างตำบล ได้แก่

- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข สพ. ๒๐๐๗ (บ้านดอนโพธิ์ทอง-สะพานดำ)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข สพ. ๒๐๐๗ (บ้านดอนโพธิ์ทอง-บ้านทองเสือข่วน)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข สพ. ๒๐๐๗ (บ้านไผ่แขก-ดอนมะขาม)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข สพ. ๒๐๓๕
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข สพ. ๒๐๗๓ (บ้านสามเหลี่ยม-บ้านไผ่แขก)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข สพ. ๔๑๕๗ (บ้านสามเหลี่ยม-บ้านสามนาค)
- ถนน อบจ. สพ. ๒๐๔๖ (บ้านดอนโพธิ์ทอง – บ้านสวนแตง)
- ถนน รพช. สพ. ๒๐๖๕ (บ้านสามเหลี่ยม – บ้านดอนโพธิ์ทอง)
- ถนน รพช. สพ. ๒๐๗๒

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: กรมทางหลวง (<http://dohgis.doh.go.th/dohtotravel/?BARRIER=rdoXY๑>)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

- แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีแหล่งน้ำธรรมชาติคือ บึงไผ่แขก ๑ แห่ง ที่หมู่ ๕ และบึงลาดคา ๑ แห่ง ที่หมู่ ๒

- อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

ไม่มี

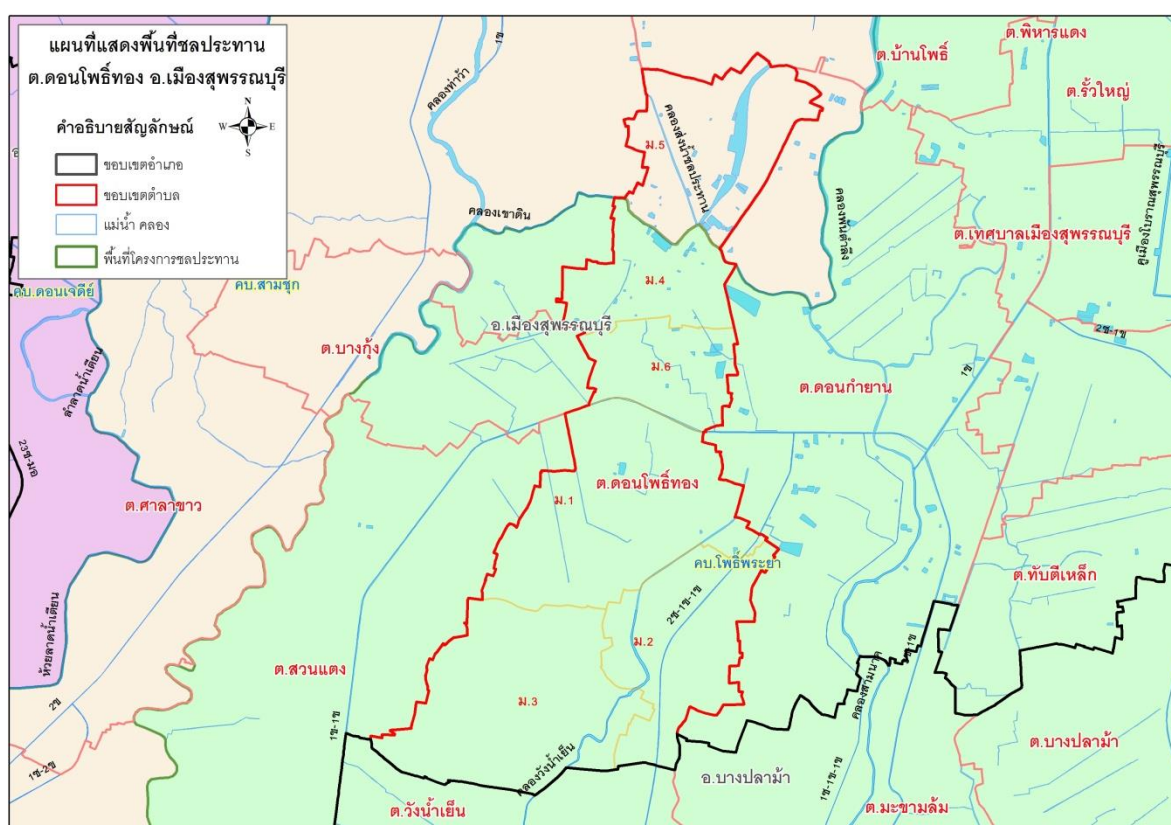
- โครงการชลประทาน

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา (หมู่ ๑ - ๔ และหมู่ ๖)

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก (หมู่ ๕)

- อื่นๆ (แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อบาดาล, บ่อดอก, สระน้ำ ฯลฯ)

บ่อบาดาล ๖ บ่อ

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทานตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

- โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

- ขนาดการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลดอนโพธิ์ทองจะมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕ - ๒๐ ไร่

- สิทธิในที่ดินทำกิน

เกษตรกรในตำบลดอนโพธิ์ทองมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและเช่า โดยเช่าจากผู้ให้เช่าที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่

- จำนวนแรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรทั้งทำนา พืชผัก ไม้ผล การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพจะใช้แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้าง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญ ดังนี้

๑. กลุ่มอาชีพทำนา จะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนา โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การหว่าน การดูแลรักษา การเกี่ยว และการขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท/วัน

๒. กลุ่มอาชีพปลูกไม้ผล เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

๓. กลุ่มอาชีพการปลูกพืชผัก เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง โดยค่าแรงประมาณ ๒,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ บาท/ไร่

- การตลาด

ตลาดส่วนใหญ่ เมื่อใกล้ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

กรณีข้าว: ส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง บางส่วน เก็บไว้เป็นพันธุ์ข้าวในการปลูกข้าวในฤดูต่อไป บางส่วนเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และหากเหลือเพียงพอที่จะแปรรูปจำหน่ายต่อไป

กรณีไม้ผลและพืชผัก: จะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็นำมาขายหน้าบ้าน และหากผลผลิตล้นตลาดก็จะทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและขายให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

- การจำหน่ายหรือจัดรับซื้อ

กรณีข้าว: โรงสีข้าว และจัดรับซื้อผลผลิตใกล้เคียงพื้นที่ในตำบล

กรณีไม้ผลและพืชผัก: จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายหน้าบ้าน ตลาดไท และคนใน

ชุมชนและนอกชุมชน

● อื่นๆ (โรค/ศัตรูพืช/ภัยธรรมชาติ)

ข้าว โรคพืชที่สำคัญ ได้แก่

๑. ใบจุดสีน้ำตาล (Brown Spot Disease) สาเหตุ เชื้อรา *Bipolaris oryzae*

อาการ แผลที่ใบข้าว พบมากในระยะแตกกอมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล รูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลือง มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕-๑ มิลลิเมตร แผลที่มีการพัฒนาเต็มที่ขนาดประมาณ ๑-๒ x ๔-๑๐ มิลลิเมตร บางครั้งพบแผลไม่เป็นวงกลมหรือรูปไข่ แต่จะเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วใบนใบข้าว แผลยังสามารถเกิดบนเมล็ดข้าวเปลือก(โรคเมล็ดดำ) บางแผลมีขนาดเล็ก บางแผลอาจใหญ่คลุมเมล็ดข้าวเปลือก ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกสกปรก เสื่อมคุณภาพ เมื่อนำไปสีข้าวสารจะหักง่าย

การแพร่ระบาด เกิดจากสปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม และติดไปกับเมล็ด “การปลูกข้าวแบบต่อเนื่อง ไม่พักดินและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มการระบาดของโรคอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบ

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ต้านทานที่เหมาะสมกับสภาพท้องที่ และโดยเฉพาะพันธุ์ที่มีคุณสมบัติต้านทานโรคใบสีส้ม เช่น ภาคกลางใช้พันธุ์ปทุมธานี ๑ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และหางยี ๗๑
- ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดความรุนแรงของโรค
- คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซ็บ หรือคาร์เบนดาซิม+แมนโคเซ็บ อัตรา ๓ กรัม / เมล็ด ๑ กิโลกรัม
- ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัม / ไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค
- กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม
- ถ้าพบอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาลรุนแรงทั่วไป ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบในระยะข้าวแตกกอ หรือในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง เมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบจริงในสภาพฝนตกต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดโรคเมล็ดดำ ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาร์เบนดาซิม แมนโคเซ็บ โพรพิโคนาโซล ทีบูโคนาโซล ครีโซซิม-เมทิล หรือ คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซ็บ ตามอัตราที่ระบุ

๒. โรคเมล็ดดำ (Dirty Panicle Disease) สาเหตุ เชื้อรา สาเหตุหลัก ๖ ชนิดได้แก่

Curvularia lunata (Wakk) Boed., *Cercospora oryzae* I.Miyake., *Bipolaris oryzae* Breda de Haan., *Fusarium semitectum* Berk & Rav., *Trichoconis padwickii* Ganguly., *Sarocladium oryzae* Sawada.

อาการ ในระยะออกรวง พบแผลสีต่างๆ เช่นเป็นจุดสีน้ำตาลหรือดำหรือมีลายสีน้ำตาลดำหรือสีเทาปนชมพูที่เมล็ดบนรวงข้าว ทั้งนี้เพราะมีเชื้อราหลายชนิดที่สามารถเข้าทำลายและทำให้เกิดอาการต่างกันไป การเข้าทำลายของเชื้อรามักจะเกิดในช่วงดอกข้าวเริ่มโผล่จากกาบหุ้มรวงจนถึงระยะเมล็ดข้าวเริ่มเป็นน้านม และอาการเมล็ดดำ จะปรากฏเด่นชัดในระยะใกล้เก็บเกี่ยว

การแพร่ระบาด เชื้อราสามารถแพร่กระจายไปกับลม ติดไปกับเมล็ด และสามารถแพร่กระจายในยุ่งฉางได้ เชื้อสาเหตุบางชนิดสามารถสร้างสารพิษ (toxin) ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

การป้องกันกำจัด

- เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก ควรคัดเลือกจากแปลงที่ไม่เป็นโรค
- คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ ในอัตรา ๓ กรัม /เมล็ดพันธุ์ ๑ กิโลกรัม
- ถ้าพบการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาล และใบขีดสีน้ำตาล ในระยะต้นข้าวตั้งท้องใกล้เคียง ให้ฉีดพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น โพรพิโคนาโซล โพรพิโคนาโซล+ไดฟิโนโคนาโซล หรือ โพรพิโคนาโซล+โพคลอราซ หรือ ฟุซิทาซอล หรือ ทีบูโคนาโซล หรือ แมนโคเซบ

๓. โรคขอบใบแห้ง (Bacterial Leaf Blight Disease or Bacterial Blight Disease) สาเหตุ เชื้อ

แบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (ex Ishiyama) Swings et al.

อาการ โรคนี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะกล้า แตกกอ จนถึง ออกรวง ต้นกล้าก่อนนำไปปักดำจะมีจุดเล็กๆ ลักษณะชำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ ๗-๑๐ วัน จุดข้านี้จะขยายกลายเป็นทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำจะแสดงหลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดชำ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ที่แผลมีหยดน้ำสีครีมคล้ายยางสนกลม ๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตาม น้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไปตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตามความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลายหยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็นโรค ขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในกรณีที่ดินข้าวมีความอ่อนแอต่อโรคและเชื้อโรคมีปริมาณมาก จะทำให้ท่อน้ำที่อาหารอุดตัน ต้นข้าวจะเหี่ยวเฉาและแห้งตายทั้งต้นโดยรวดเร็ว เรียกอาการของโรคนี้ว่า ครีเสก (kresek)

การแพร่ระบาด เชื้อสาเหตุโรคสามารถแพร่ไปกับน้ำ ในสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง และสภาพที่มีฝนตกลงมาพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐ สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ กข๗ และ กข๒๓
- ในดินที่อุดมสมบูรณ์ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
- ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น
- ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข๖ เหนียวสันป่าตอง พิชณุโลก ๒ ชัยนาท ๑ เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว ให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น ไอโซโพรไทโอเลน คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ เซดรีฟโตมัยซินซัลเฟต+ออกซีเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ ไตรเบซิค คอปเปอร์ซัลเฟต

ไม่ผล โรคพืชที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคแอนแทรคโนส สาเหตุของโรคเกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* Penz.

อาการ ในระยะกล้า จะพบอาการของโรคได้ทั้งที่ใบและลำต้น ซึ่งทำความเสียหายให้กับการผลิตมะม่วงถึงแทบเป็นการค้ำมา เพราะต้นกล้าที่เป็นโรคจะอ่อนแอหรือตายไปไม่สามารถจะใช้ทำเป็นต้นต่อได้ อาการบนใบเริ่มแรกจะเป็นจุดเล็ก ๆ บนใบอ่อน มองดูสีกว่าเนื้อใบรอบ ๆ จุดนี้ จะขยายออกเป็นวงขนาดต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความชื้นและความแก่อ่อนของใบ โดยจะเห็นขอบแผลชัดเจนเป็นสีน้ำตาลเข้ม ในสภาพความชื้นสูง แผล

ที่เกิดบนใบอ่อนมาก ๆ จะมีขนาดใหญ่ ขยายออกได้รวดเร็ว และมีจำนวนผลมากติดกันทั้งผิวนใบ ทำให้ใบแห้งทั้งใบ หรือใบบิดเบี้ยวเมื่อแก่ขึ้น เพราะเนื้อที่ใบบางส่วนถูกทำลายด้วยโรคในสภาพที่อุณหภูมิและความชื้นไม่เหมาะสม และบนใบจะมีลักษณะเป็นจุดขนาดเล็ก กระจายกระจายทั่วไป บริเวณกลางแผลซึ่งมีสีน้ำตาลอ่อนกว่าขอบแผล และมีลักษณะบางกว่าเนื้อใบ อาจจะมีขีดและหลุดออก เมื่อถูกน้ำทำให้แผลมีลักษณะเป็นรู คล้ายถูกยิงด้วยกระสุนปืน ส่วนอาการที่ลำต้นอ่อนจะเป็นแผลสีค่อนข้างดำ ลักษณะแผลเป็นรูปไข่ ยาวไปตามความยาวของลำต้น หากอาการโรครุนแรงและต้นกล้าอ่อนมาก ๆ แผลจะขยายอย่างรวดเร็วจนกระทั่งรอบลำต้น ทำให้ต้นแห้งตาย แต่ถ้าต้นกล้าเป็นโรคเมื่อเนื้อเยื่อเริ่มแก่แล้ว แผลก็อาจจะลุกลามไปได้ไม่มากนัก จะเป็นจุดแผลมีลักษณะเป็นวงรี สีดำ ยุบตัวลงไปเล็กน้อยบริเวณกลางแผลจะเห็นเม็ดสีดำ ๆ หรือสีส้มปนบ้างเรียงเป็นวง ๆ อยู่ภายในแผล ซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราสาเหตุต้นกล้าที่เป็นโรคจะอ่อนแอ เจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ หรืออาจตายไปในที่สุด ถ้าโรคนี้เกิดกับยอดอ่อนก็จะทำให้ยอดแห้งเป็นสีน้ำตาลดำ และอาจตายทั้งต้นได้เช่นเดียวกัน

ในระยะต้นโต เชื้อโรคจะเข้าทำลายได้รับใบอ่อน ยอดอ่อน หรือช่อดอก โดยจะทำให้เกิดลักษณะอาการคล้าย ๆ กับที่ร่ว่งหล่น ผลที่มีขนาดโตขึ้นแต่ยังไม่แก่ก็เป็นโรคได้เช่นเดียวกัน หากสภาพแวดล้อมเหมาะสม กล่าวคือมีความชื้นสูง และอุณหภูมิพอเหมาะ (๒๔-๓๒ องศาเซลเซียส) ลักษณะอาการบนผลจะเป็นจุดสีดำ รูปร่างกลม หรือรี ขนาดอาจจะพบรอยแตก และมีเม็ดเล็ก ๆ สีดำเรียงรายเป็นวงภายในแผล ซึ่งอาการจุดบนผลนี้ ชาวสวนมะม่วงแถบบางคล้าเรียกว่าโรค “โอเตี่ยม” ซึ่งหมายถึงจุดสีดำเมื่อมะม่วงเริ่มแก่ ในระหว่างการบ่มหรือการขนส่ง จุดแผลเหล่านี้จะขยายใหญ่ขึ้น และลุกลามออกไปทำให้ผลเน่าทั้งผลได้ อาการจุดเน่าดำบนผลนี้พบทำความเสียหายกับมะม่วงเกือบทุกพันธุ์ หากมีสภาพความชื้นและอุณหภูมิที่เหมาะสม โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง สำหรับภาคกลางเช่นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มักจะมีฝนตกนอกฤดูในราวเดือนกุมภาพันธ์ หรือมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงใกล้แก่ หากเกษตรกรไม่ได้พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชทันเวลาที่ก็จะทำให้ผลผลิตมะม่วงได้รับความเสียหายจากโรค ผลเน่าที่เกิดจากเชื้อราโรคแอนแทรคโนสอย่างรุนแรง นอกจากนี้แล้ว เชื้อราโรคแอนแทรคโนส ยังสามารถติดอยู่กับผลได้โดยไม่ทำให้เกิดลักษณะอาการหากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และจะไปแสดงอาการเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ผลสุก หรือมีความชื้นสูงในระหว่างการเก็บรักษาหรือในหีบห่อที่บรรจุเพื่อการขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก็ทำความเสียหายเป็นอย่างมากได้เช่นเดียวกัน

การป้องกันกำจัด

ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชหลายชนิด ซึ่งการใช้สารเคมีเป็นวิธีการเดียวที่จะลดความเสียหายจากโรคนี้ได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ถึงแม้ว่ามะม่วงแต่ละพันธุ์จะมีปฏิกริยาต่อการเกิดโรคแอนแทรคโนสแตกต่างกันออกไปบ้างก็ตาม แต่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแล้ว เชื้อราสามารถเข้าทำลายทำความเสียหายต่อใบ ดอก และผลของมะม่วงที่ปลูกเป็นการค้าได้ทุกพันธุ์ และการใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชนั้น จะต้องใช้ให้ถูกกับจังหวะการเข้าทำลายของเชื้อโรค ทั้งนี้ เพื่อลดความสิ้นเปลืองและช่วยให้สารเคมีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การฉีดพ่นในช่วงที่มะม่วงเริ่มแตกใบอ่อน ในช่วงการออกดอกและติดผล ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงมีความอ่อนแอต่อการเข้าทำลายของเชื้อโรค เป็นต้น สารป้องกันกำจัดโรคพืชหลายชนิด สามารถนำไปใช้ในการป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เบนโนมิล (benomyl), คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ (copper oxychloride) เป็นต้น ซึ่งการเลือกใช้สารชนิดใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรคที่เกิดในแต่ละสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สารเคมีประเภทดูดซึม เช่น เบนโนมิล (benomyl) อาจจะใช้ได้ดีกว่าในการฉีดพ่นในช่วงที่มีฝนชุก หรือในช่วงผลใกล้เก็บเกี่ยว เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวด้วย

นอกจากนี้ ช่วงเวลาการฉีดพ่นของสารเคมีประเภทดูดซึม จะนานกว่าการใช้สารเคมีประเภทสัมผัส (contact หรือ conventional) ซึ่งช่วงเวลาการฉีดพ่นสารเคมีโดยทั่วไปจะอยู่ระหว่าง ๑๐-๑๕ วัน

การป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสสำหรับมะม่วงที่จะผลิตเพื่อการส่งออกนั้น จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอโดยในช่วงที่มะม่วงผลิใบอ่อนในฤดูฝน การฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคแอนแทรคโนสที่ใบสำหรับแหล่งที่มีโรคแอนแทรคโนสระบาดเป็นประจำเพื่อลดความเสียหายจากการเกิดโรคที่ใบ อันจะมีผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของใบและจะมีผลต่อการออกดอก ติดผลที่สมบูรณ์ต่อไป นอกจากนั้นยังเป็นการลดปริมาณเชื้อราโรคแอนแทรคโนสในแปลงปลูกได้เป็นอย่างดี การตัดแต่งกิ่งเป็นโรคและกิ่งอ่อนที่เกิดตามโคนกิ่งใหญ่ในทรงพุ่ม ซึ่งเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคเผาทำลายเสีย ก็เป็นการลดปริมาณเชื้อโรคได้อีกวิธีหนึ่ง

ก่อนที่มะม่วงจะเริ่มแทงช่อดอก ควรทำการฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงและโรคพืชครั้งหนึ่ง เพื่อลดปริมาณแมลงและโรคที่จะมารบกวนช่อดอกใหม่ที่เริ่มผลิ หลังจากนั้นควรทำการฉีดพ่นเป็นระยะ ๆ ทุก ๑๐ - ๑๕ วัน จนกระทั่งมะม่วงติดผลอ่อน ในระหว่างที่ผลมะม่วงกำลังเจริญเติบโตระยะเวลาการฉีดพ่นสารเคมีอาจจะนานขึ้น ซึ่งขึ้นกับแหล่งปลูกที่มีการระบาดของโรคแตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิประเทศและสภาพการปลูกที่ปลูกห่าง ก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๔-๑๕ วัน ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชประเภทดูดซึม เช่น เบนโนมิล (benomyl) อีกครั้งหนึ่ง จะช่วยลดความเสียหายจากการเกิดผลเน่าหลังเก็บเกี่ยวได้เป็นอย่างดี

๒. โรคราแป้ง เกิดจากเชื้อรา *Oidium mangiferae* Benth

อาการ อาการเริ่มแรกจะเกิดที่ใบอ่อน จะเห็นบริเวณที่เชื้อราเข้าทำลายจะมีสีผิดปกติไปจากสีของเนื้อใบเล็กน้อย ถ้าสังเกตดูจะเห็นลักษณะผงสีขาวขึ้นบาง ๆ ส่วนใหญ่จะพบใต้ใบ อาการต่อมาบริเวณที่เป็นโรคจะมีสีเหลืองจาง ๆ ถ้าสภาพอากาศเหมาะสมจะเป็นผงสีขาว ๆ ชัดเจนขึ้น หลังจากนั้นแผลจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนและเข้มขึ้นตามลำดับ ซึ่งใบก็จะเริ่มแก่มีสีเขียวเข้มติดกับบริเวณเป็นโรคซึ่งมีสีน้ำตาลแก่ ในระยะนี้อาจจะเห็นผงสีขาวใต้ใบหรือบนใบแต่จะไม่ขึ้นฟูเหมือนในระยะใบอ่อน ถ้าเกิดโรครุนแรงใบที่เป็นโรคอาจจะบิดเบี้ยวเสียรูปทรงไป

อาการที่ช่อดอก จะเห็นผงสีขาวขึ้นฟู ตามก้านช่อดอกและก้านช่อดอกย่อย และดอกซึ่งจะทำให้ดอกร่วงไม่ติดผล ส่วนของก้านช่อดอกจะยังคงมีสีขาวปกคลุม ซึ่งต่อมาจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน ๆ โรคนี้มักจะพบในช่วงฤดูหนาวเมื่อมะม่วงเริ่มออกดอก ในราวเดือนธันวาคม มกราคม แต่อาจจะพบอาการของโรคได้จนถึงเดือนเมษายน ซึ่งช่อดอกที่เป็นโรคนี้นี้มักจะไม่ได้ติดผลและมักจะพบเป็นกับช่อดอกที่อยู่บริเวณตอนล่างหรือกลาง ๆ ลำต้น หรือช่อดอก ที่อยู่ในพุ่มใบสำหรับในบ้านเราจะพบอาการโรคราแป้งที่เกิดบนใบเฉพาะมะม่วงที่ปลูกในที่สูงมาก ๆ ส่วนในพื้นที่ราบจะพบเพียงแต่ระบาดของทำลายในช่วงออกดอกติดผลอ่อนเท่านั้น

การป้องกันกำจัด

สารเคมีที่ใช้ป้องกันกำจัดโรคราแป้ง ได้แก่ กำมะถันผง, ไดโนแคป(dinocap), เบนโนมิล (benomyl) ไตรอะโดเมฟอน (triadimefon) ฯลฯ การป้องกันกำจัดโรคราแป้งที่ระบาดในระยะมะม่วงออกดอกทำได้โดยการฉีดพ่นสารเคมีในช่วงที่ดอกยังไม่บานครั้งหนึ่ง สำหรับกำมะถันผง ควรจะฉีดพ่นในตอนเช้าขณะที่แดดยังไม่ร้อนจัด หากยังมีโรคระบาดอยู่ ก็ควรฉีดอีกครั้ง ในระยะติดผลอ่อน

๓. โรคราดำ ปกติแล้วราดำมีอยู่ทั่ว ๆ ไปในอากาศแต่ไม่สามารถจะเจริญขึ้นบนใบหรือช่อดอกมะม่วงได้หากไม่มีแมลงพวกปากดูด อันได้แก่ เพลี้ยจักจั่น หรือแมงกะอ้า ซึ่งเป็นตัวสำคัญ เพราะแมลงพวกนี้จะขยายพันธุ์เป็นจำนวนมากในช่วงฤดูหนาวซึ่งเป็นฤดูที่มะม่วงกำลังออกดอก แมลงดังกล่าวนี้จะดูดกินน้ำเลี้ยง

ของพืช เช่น ตามยอดอ่อนและช่อดอก แล้วจะถ่ายสารซึ่งมีลักษณะคล้ายน้ำหวานออกมาฟุ้งกระจายไปเคลือบตามบริเวณใบและช่อดอก ซึ่งเชื้อราดำในอากาศก็จะสามารถขึ้นได้และทำให้การติดดอกออกผลของมะม่วงลดลงหรือไม่ติดผลเลย

นอกจากแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นแล้ว ยังมีแมลงอื่นที่สามารถดูดกินและถ่ายน้ำหวานออกมา เช่น เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง

การป้องกันกำจัด

เนื่องจากโรคนี้นี้เกิดจากแมลงเป็นสาเหตุสำคัญ ดังนั้น การป้องกันกำจัด จึงควรป้องกันกำจัดแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นหรือแมงกะอ้า ในช่วงที่มะม่วงเริ่มแทงช่อดอกการที่จะสังเกตว่าต้นมะม่วงในสวนมีแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นทำลายหรือไม่ อาจทำได้โดยการเดินเข้าไปใต้พุ่มมะม่วง หากได้ยินเสียงคล้ายฝนตก ซึ่งคือเสียงที่แมลงพวกนี้ตีตนตกใจกระโดดไปเกาะยังที่อื่น ก็แสดงว่ามีแมลงพวกนี้อยู่มาก ยาที่ใช้ได้ดีในการป้องกันกำจัดแมลงพวกนี้ได้แก่ คาร์บาริล (carbaryl) ๘๕% WP ซึ่งควรที่จะทำการป้องกันกำจัดแมลงนี้ในช่วงก่อนที่มะม่วงจะออกดอกครั้งหนึ่งก่อน หากยังมีการทำลายของแมลงพวกเพลี้ยจักจั่นอีก ก็ควรฉีดพ่นอีกครั้งในระยะดอกตูม

๔. โรคใบจุดสนิม สาเหตุของโรคคือสาหร่ายสีเขียวชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า *Cephaleuros virescens* Kunze ซึ่งสามารถขึ้นได้บนใบและกิ่ง

อาการ เริ่มแรกจะเป็นจุดเล็ก ๆ ลักษณะคล้ายดาวขึ้นบนหน้าใบใบ มีลักษณะสีเขียวปนเทา ซึ่งจะขยายใหญ่ขึ้นและจะเริ่มเปลี่ยนเป็นสีคล้ำสนิม ซึ่งเป็นระยะที่สาหร่ายพวกนี้สร้างอวัยวะขยายพันธุ์ ซึ่งจะแพร่ระบาดไปยังใบอื่นได้ เนื่องจากสาหร่ายเป็นพืชขนาดเล็กที่ต้องการแสงแดดและความชื้นสูง ดังนั้น อาการของโรคจึงมักจะเกิดบนใบหรือกิ่งที่ได้รับแสงแดดเสมอ

โรคนี้นี้ปกติจะไม่ทำความเสียหายให้กับมะม่วงมากนัก นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างทั่วถึงสำหรับการป้องกันกำจัด หากระบาดรุนแรงควรฉีดพ่นด้วยสารประกอบพวกทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ (copper oxychloride)

๕. โรคราสีชมพู เกิดจากเชื้อรา *Corticium salmonicolor* Berk et Br. ซึ่งเชื้อราพวกนี้สามารถทำลายพืชอื่นได้หลายชนิด เช่น ส้ม ทุเรียน ขนุน ยางและกาแฟ

อาการ ส่วนใหญ่จะสังเกตเห็นอาการเมื่อใบเหลือง หรือร่วงแล้ว ถ้าตรวจดูตามกิ่งที่ใบร่วงนั้นจะเห็นเชื้อราสีขาวมีลักษณะเป็นผง ๆ ขึ้นตามกิ่ง เมื่อฉีกใบเปลือกออกบาง ๆ จะเห็นว่าบริเวณเปลือกที่มีราขึ้น ทำลายนั้นจะเป็นสีน้ำตาล ซึ่งถ้าเชื้อราเจริญรอบกิ่งก็จะทำให้กิ่งแห้งตายในที่สุด เชื้อราสีขาวจะค่อย ๆ แก่ขึ้นจนเห็นมีลักษณะสีชมพูปนอยู่

การป้องกันกำจัด โดยการตัดกิ่งที่เป็นโรคทิ้งทำลายเสีย การตัดแต่งกิ่งมะม่วงเอากิ่งย่อยที่อยู่ในทรงพุ่มออก ทำให้ทรงพุ่มต้นมะม่วงโปร่ง ปริมาณความชื้นในทรงพุ่มก็จะลดลงเป็นการลดความเสียหายจากการเป็นโรคนี้ อีกวิธีหนึ่ง การตรวจตราต้นมะม่วงอยู่เสมอ ๆ จะช่วยให้สามารถเห็นลักษณะอาการของโรคได้ตั้งแต่ยังเป็นไม่มาก ซึ่งทำให้การบำบัดรักษาทำได้ง่ายโดยการฉีกเปลือกบริเวณที่เป็นโรคออกให้หมด แล้วทาด้วยยากันราพวกสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ (copper oxychloride) ในบริเวณที่มีโรคระบาดมาก อาจจะใช้ยาดังกล่าวทาหรือฉีดพ่นตามกิ่งที่อยู่ใกล้กับกิ่งเป็นโรค

พืชผัก โรคที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคราน้ำค้าง เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Peronosporaparasitica*

อาการ ใบจะเป็นจุดละเอียดสีดำอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ด้านใต้ใบ ตรงจุดเหล่านี้จะมีราสีขาวอมเทาอ่อน คล้ายผงแป้งขึ้นเป็นกลุ่มๆ กระจายทั่วไป ใบที่อยู่ตอนล่างๆ จะมีแผลเกิดก่อนแล้วลุกลามขึ้นไปยังใบที่อยู่สูงกว่า ใบที่มีเชื้อราขึ้นเป็นกลุ่มกระจายเต็มใบจะมีลักษณะเหลืองและใบจะร่วงหรือแห้ง ในเวลาที่ยอดอากาศไม่ชื้น จะไม่พบผงแป้งและแผลแห้งเป็นสีเทาดำ

การระบาด โรคนี้ระบาดได้ทั้งแต่ระยะที่เป็นต้นกล้าจนเจริญเติบโตเต็มที่ ซึ่งจะทำให้ความเสียหายมากเพราะทำให้ใบเสียหายและเจริญเติบโตช้า โรคนี้ไม่ทำให้ต้นตาย แต่ทำให้น้ำหนักลดลง เพราะต้องตัดใบที่เป็นโรคทิ้ง ทำให้ได้น้ำหนักน้อยลง

การป้องกันกำจัด ให้ฉีดพ่นด้วยยาป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไซแน็บ , มาแน็บ , เบนเลท , ไดโฟลาแทน , เบนโนมิล, ดาโคนิล, แคปแทน หรือยาชนิดอื่นๆ ที่มีสารทองแดงเป็นองค์ประกอบ แต่สารประกอบทองแดงไม่ควรใช้ในระยะที่ยังเป็นต้นกล้า เพราะจะเป็นพิษต่อต้นกล้า

๒. โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Alternaria brassicae*

อาการ ถ้าเกิดกับต้นกล้าจะพบจุดแผลเล็กๆ สีน้ำตาลที่บริเวณใบ โคนต้น ถ้าต้นโตแล้ว ใบมีแผลวงกลมสีน้ำตาลซ้อนกันหลายชั้น เนื้อเยื่อรอบๆ แผลเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ขนาดของแผลมีทั้งเล็กและใหญ่ บนแผลมักจะมีเชื้อราขึ้นบางๆ มองเห็นเป็นผงสีดำ ผักบางชนิดและบางพันธุ์มีแผลที่ก้านใบเล็ก เป็นจุดสีน้ำตาล บนตำเนื้อเยื่อบุ๋มลงไปเล็กน้อย การผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก ในที่บางแห่งก็เคยพบว่า มีแผลวงกลมบนฝักอ่อนด้วย ทำให้ฝักอ่อนแห้งเป็นสีน้ำตาล เมล็ดลีบย่น ใบแก่ที่อยู่ตอนล่างมักจะเป็นโรคมากกว่า

การระบาด สปอร์ของเชื้อสาเหตุสามารถปลิวไปได้ไกลๆโดยไปตามน้ำ ลม แมลง สัตว์ เครื่องมือการเกษตร มนุษย์ และสามารถติดไปกับเมล็ดพันธุ์ ได้หรืออาศัยอยู่กับวัชพืชในแปลง

สภาพที่เหมาะสมต่อการเกิดโรค ความชื้นสูง สภาพอากาศร้อนชื้น โดยเฉพาะในฤดูฝน อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียส

การป้องกันกำจัด

- ทำลายต้นเป็นโรคโดยการขุดถอนไปเผาทิ้ง
- ปลุกพืชหมุนเวียน
- ไม่ควรให้น้ำแบบฉีดพ่นฝอย
- แช่เมล็ดในน้ำร้อน ๕๐ องศาเซลเซียส นาน ๓๐ นาที (ยกเว้นกะหล่ำดอก) คลุกด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชก่อนปลูก
- การฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราอยู่เสมอๆ

๓. โรคเหี่ยว เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum*

อาการ เกิดอาการเหี่ยวอย่างช้า ๆ ใบที่อยู่โคนต้นเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และร่วง ต่อมาใบจะเหี่ยวทั้งต้น เมื่อผ่าลำต้นบริเวณเหนือระดับดินตามยาวจะพบว่าท่อน้ำท่ออาหารเป็นสีน้ำตาล การผิดปกติของท่อน้ำท่ออาหารนี้จะลงไปถึงส่วนรากด้วย พริกที่เป็นโรคนี้ขั้นสุดท้ายจะแห้งตาย

การระบาด การเกิดโรคนี้นี้มักจะเกิดเป็นหย่อม ๆ ถ้าสภาพอากาศมีอุณหภูมิสูง และดินมีความชื้นสูง จะทำให้โรคนี้ระบาดได้ดี

การป้องกันกำจัด

- ถ้าพบโรคในแปลงต้องถอนต้นที่เป็นโรคเผาทำลาย
- ก่อนปลูกพริกควรปรับสภาพดินด้วยปูนขาว และปุ๋ยคอก

๔. โรคราสนิมขาวในผัก เกิดจากเชื้อรา *Albugo ipomoea-aquaticae* Sawada

อาการ มีจุดสีเหลืองขีดด้านบนของใบ ด้านใต้ใบตรงกันข้ามจะเป็นตุ่มนูนเล็ก ๆ ขนาด ๑-๒ มิลลิเมตร อาจพบลักษณะปุ่มปม หรือบวมพองโตขึ้นในส่วนของก้านใบและลำต้น

การป้องกันกำจัด

- เมื่อมีโรคระบาดให้ฉีดพ่นใต้ใบด้วย เมตาแล็กซิล (metalaxyl) สลับกับแมนโคเซ็บ (mancozeb) ตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก หากมีฝนตกชุกให้ผสมสารจับใบ
- คลุกเมล็ดก่อนปลูกด้วย เมตาแล็กซิล (metalaxyl) และเลือกใช้เมล็ดจากแหล่งที่ไม่มีโรคระบาดมาก่อน
- ดูแลระบบการให้น้ำในแปลงปลูก อย่าให้ขึ้นแฉะจนเกินไป

๕. โรคเน่าคอดิน เกิดจาก เชื้อรา *Pythium* sp. หรือ *Phytophthora* sp.

อาการ เป็นโรคที่เกิดขึ้นเฉพาะในแปลงต้นกล้าเท่านั้น เนื่องจากการหว่านเมล็ดที่แน่นทึบ อับลม และต้นเบียดกันมาก ถ้าในแปลงมีเชื้อโรคแล้วต้นกล้าจะเกิดอาการเป็นแผลชำที่โคนต้นระดับดิน เนื้อเยื่อตรงแผลจะเน่าและแห้งไปอย่างรวดเร็ว ถ้าถูกแสงแดดทำให้ต้นกล้าหักพับ ต้นเหี่ยวแห้งตายในเวลารวดเร็ว

การระบาด เชื้อราติดมากับเมล็ด หรืออยู่ในดินดิน น้ำ ฝน พบโรคได้บ่อยในฤดูฝนหรือปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาว

การป้องกันกำจัด

- เตรียมแปลงให้มีการระบายน้ำดี อย่าให้น้ำขังแฉะในแปลง
- ใช้เมล็ดพันธุ์ดีจากแหล่งที่ไม่มีการระบาดของโรค ไม่มีเชื้อจุลินทรีย์ติดมากับเมล็ด และมีความงอกสูง และไม่หว่านเมล็ดแน่นเกินไป
- หมั่นตรวจแปลง พบต้นเป็นโรครีบขุดเอาดินและต้นเป็นโรคทำลายหรือฝังกลบนอกแปลงเปิดหน้าดินตากแดดหลายๆ แดด

มันเทศ โรคและแมลงที่สำคัญได้แก่

๑. ตัวงวงมันเทศ

อาการ: เป็นแมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ปีกน้ำเงินปนดำคอสีน้ำตาลแดง มีวง ตัวหนอนจะอยู่ในเถาและหัวมันเทศๆ จะชะงักการเจริญเติบโตเมื่อมีหนอนอยู่ในหัวมันเทศ จะมีกลิ่นเหม็น รสขม ทำให้หัวมันเทศเน่าได้

วิธีการป้องกันกำจัด: ๑. ไม่ควรปลูกมันเทศซ้ำที่เดิม หรือถ้าใช้น้ำเข้าขังในร่องแปลงก่อนปลูกนาน ๒๐-๓๐ วัน/ครั้ง จะทำลายไข่ ตัวอ่อน และตัวแก่ของตัวงวงมันเทศได้โดยไม่ต้องใช้สารเคมี

๒. เลือกปลูกมันเทศที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น เช่น มันเทศต่อ ผีอก

๓. ปลูกฤดูแล้งไม่ควรปล่อยให้ดินแตกระแหงเป็นช่องว่าง ทำให้ตัวงวงมันเทศเข้าทำลายมันเทศได้ ควรรดน้ำแปลงบ้างไม่ให้ดินแตกระแหง

๔. หลังจากขุดเก็บเกี่ยวมันเทศแล้ว ควรไถแปลงมันเทศทันที ไม่ควรปล่อยให้มีเศษของเถาหรือหัวมันเทศอยู่ในแปลง เพราะจะเป็นแหล่งสะสมตัวงวงมันเทศ

๕. การใช้สารเคมีโดยการใช้สารเคมีคาร์โบซัลแฟน อัตรา ๕๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จุ่มเถามันเทศ ๕ นาที ก่อนนำไปปลูก หรือมันเทศอายุ ๑๕-๒๐วัน/ครั้ง

๖. งดการใช้สารเคมีทุกชนิด อย่างน้อย ๓ สัปดาห์ ก่อนการเก็บเกี่ยว

๒. หนองเจาะถ่านเทศ

อาการ: เป็นหนองผิสีออกกลางคื่น วางไข่ตามก้านใบและถ่านเทศ เถาที่ถูกหนองเจาะมีลักษณะบวม ปุ่มบวม ใบจะเหี่ยว และตายทั้งเถาเมื่อผลทำให้ถ่านเทศลงหัวน้อย

วิธีการป้องกันกำจัด: ๑. ใช้สารคาร์โบซัลเฟน อัตรา ๕๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นบริเวณโคนเถาเมื่อมีหนองระบาด

๓. โรคหัวมันเทศเน่า

อาการ: เกิดจากเชื้อราเข้าทำลายมันเทศทางบาดแผล อาจเกิดจากจอบหรือหนุหรือแมลงงัดดินทำลาย แผลจะมีสีน้ำตาลอ่อนจนถึงดำ ผิวเมื่อแกะจะแข็งกระด้าง

วิธีการป้องกันกำจัด: ๑. ระมัดระวังอย่าให้เกิดบาดแผลขณะขุดหรือการขนส่ง
๒. เก็บรักษามันเทศในที่มือากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ควรกองสุมกัน ถ้าเป็นโรคควรคัดหัวเน่าทิ้ง

๔. โรคใบจุด

อาการ: ใบมันเทศจะเป็นจุดสีน้ำตาล แลรูปปร่างไม่แน่นอน ใบแก่จะร่วงก่อนกำหนด ลำต้นอ่อนแอ มันเทศลงหัวน้อย

วิธีการป้องกันกำจัด: ๑. ใช้สารเคมี เช่น แมนโคเซบ ตามอัตราคำแนะนำของฉลาก พ่นเป็นครั้งคราว เมื่อพบว่ามีโรคใบจุดระบาด

๕. โรครากปม

อาการ: ไล่เดือนฝอยเข้าทำลาย ทำให้รากบวมโตเป็นปม มันเทศจะลงหัวน้อยมีลักษณะหัวผิดปกติ

วิธีการป้องกันกำจัด: ๑. ใช้นีมาเคอร์ (เฟนาไมฟอส ๑๐ % จี อัตรา ๖ กิโลกรัม/ไร่)
๒. ปลุกพืชตระกูลถั่วสลับกับปลูกมันเทศ

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมของตำบลดอนโพธิ์ทอง

- โครงฟางเสียบดอกไม้สด-แห้ง
- รองเท้าสตรี
- เสื้อผ้าเด็ก
- ข้าว
- ไม้ผล
- พืชผัก

- รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรหลายชนิด ได้แก่ ทำนา ปลูกไม้ผล พืชผัก การปศุสัตว์ ประมง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยทั้งในและนอกภาคการเกษตรทั้งสิ้น ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี โดยแยกเป็นรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ ๖๐,๐๐๐ บาท และนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยปีละ ๔๐,๐๐๐ บาท

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นค่าใช้จ่ายในภาคการเกษตรซื้อปัจจัยการผลิต เฉลี่ยปีละ ๖๐,๐๐๐ บาท/ปี ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี จะเห็นได้ว่าคงเหลือปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท/ปี

- จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีประชากรจำนวนทั้งหมด ๖,๗๐๕ ราย จำนวน ๒,๑๑๙ ครัวเรือน โดยเป็น ครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๖๗๘ ครัวเรือน

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลดอนโพธิ์ทอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนเกษตรกร		
			ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน	จดทะเบียน แล้ว	ไม่ได้จด ทะเบียน
รวมทั้งสิ้น		๒,๑๑๙	๓,๒๖๗	๓,๔๓๘	๖,๗๐๕	๖๗๘	๖๗๘	-
๑	ดอนโพธิ์ทอง	๓๗๙	๕๘๓	๕๘๙	๑,๑๗๒	๑๕๔	๑๕๔	-
๒	ดอนอ้ายดาว	๓๓๐	๔๗๕	๕๐๔	๙๗๙	๙๗	๙๗	-
๓	ทองเสื่อข่วน	๓๕๐	๕๓๙	๕๖๘	๑๑๐๗	๑๕๓	๑๕๓	-
๔	สามเหลี่ยม	๒๙๔	๔๒๑	๔๗๘	๘๙๙	๖๓	๖๓	-
๕	ไผ่แขก	๔๘๙	๗๗๑	๘๒๕	๑,๕๙๖	๑๑๒	๑๑๒	-
๖	หนองลาน	๒๗๗	๔๗๘	๔๗๔	๙๕๒	๙๙	๙๙	-

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ ปี ๒๕๖๒

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลจำนวนประชากรแยกชายหญิงและช่วงอายุของตำบลดอนโพธิ์ทอง

หมู่ที่	ประชากรทั้งหมด (คน)	ช่วงอายุ (ปี)													
		แรกเกิด-๑๗ ปี		๑๘ -๒๕ ปี		๒๖ - ๓๕ ปี		๓๖ - ๔๕ ปี		๔๖ - ๕๕ ปี		๕๖ - ๖๕ ปี		๖๕ ปีขึ้นไป	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
รวม	๖๗๐๕	๖๗๗	๖๐๑	๓๓๕	๓๓๗	๔๖๔	๔๓๙	๕๑๖	๕๒๘	๕๐๑	๕๓๙	๓๔๙	๔๕๓	๔๒๕	๕๔๑
๑	๑๑๗๒	๑๒๐	๙๘	๔๗	๔๔	๘๑	๗๐	๘๖	๙๗	๙๗	๘๘	๖๘	๘๔	๘๔	๑๐๘
๒	๙๗๙	๑๐๔	๑๐๙	๕๑	๕๓	๘๒	๕๔	๘๔	๗๗	๖๓	๗๕	๓๙	๖๕	๕๒	๗๑
๓	๑๑๐๗	๑๐๒	๙๓	๕๙	๔๕	๗๒	๖๖	๘๔	๗๗	๗๕	๑๐๐	๖๔	๙๐	๘๓	๙๗
๔	๘๙๙	๙๖	๗๔	๓๗	๖๗	๕๘	๕๔	๖๐	๘๐	๖๕	๘๐	๔๓	๕๒	๖๒	๗๑
๕	๑๕๙๖	๑๔๙	๑๓๗	๘๙	๘๓	๙๖	๑๑๓	๑๒๑	๑๒๖	๑๓๑	๑๒๓	๙๐	๑๑๘	๙๕	๑๒๕
๖	๙๕๒	๑๐๖	๙๐	๕๒	๔๕	๗๕	๘๒	๘๑	๗๑	๗๐	๗๓	๔๕	๔๔	๔๙	๖๙

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ ปี ๒๕๖๒

- การศึกษา/ศาสนา

ประชาชนของตำบลดอนโพธิ์ทอง นับถือศาสนาพุทธ และมีสถานศึกษาระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง โรงเรียนวัดวัดใหม่รัตนเจติย์ และโรงเรียนวัด-อุทุมพราราม สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) ประมาณร้อยละ ๙๐ ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ได้

- มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้
 ๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนโพธิ์ทอง ที่ตั้งหมู่ที่ ๑
 ๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวไม้ซุง ที่ตั้งหมู่ที่ ๓
 ๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไผ่แขก ที่ตั้งหมู่ที่ ๕
- สถานศึกษาระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้
 ๑. โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง ที่ตั้งหมู่ที่ ๑
 ๒. โรงเรียนวัดหัวไม้ซุง ที่ตั้งหมู่ที่ ๓
 ๓. โรงเรียนวัดไผ่แขก ที่ตั้งหมู่ที่ ๕
- สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๑ แห่ง คือ โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง
- วัด จำนวน ๔ วัด ได้แก่
 ๑. วัดดอนโพธิ์ทอง ที่ตั้งหมู่ที่ ๑
 ๒. วัดใหม่รัตนเจดีย์ ที่ตั้งหมู่ที่ ๓
 ๓. วัดไตรรัตนาราม ที่ตั้งหมู่ที่ ๔
 ๔. วัดอุทมพาราม ที่ตั้งหมู่ที่ ๕
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง คือ บริเวณวัดดอนโพธิ์ทอง หมู่ที่ ๑

ตารางที่ ๗ แสดงระดับการศึกษา และศาสนสถานของตำบลดอนโพธิ์ทอง

หมู่ที่	จำนวนสถานศึกษาและศาสนสถาน (แห่ง)				
	ระดับประถม	ระดับมัธยม	วัด	โบสถ์	ศูนย์เด็กเล็ก
๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒	-	-	-	-	-
๓	๑	-	๑	๑	๑
๔	-	-	๑	๑	-
๕	๑	-	๑	๑	๑
๖	-	-	-	-	-
รวม	๓	๑	๔	๔	๓

- สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนโพธิ์ทองที่ตั้งหมู่ที่ ๑
- อัตราการมีส้วมใช้ ร้อยละ ๑๐๐
- ระบบไฟฟ้าครอบคลุม ๑๐๐% ของครัวเรือน
- ประปา ระบบประปาให้บริการครอบคลุมพื้นที่ บางครัวเรือนใช้ระบบประปาส่วนภูมิภาค บางครัวเรือนใช้ประปาหมู่บ้าน
- โทรศัพท์ ให้การบริการครอบคลุมพื้นที่

● ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- มีสถานีตำรวจชุมชน ๑ แห่ง ที่ตั้งหมู่ที่ ๑
- ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ประจำตำบล ๑ แห่ง ที่ตั้งหมู่ที่ ๑

- ประเพณีและวัฒนธรรม

- ประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลงแขก
- พิธีกรรม เช่น พิธีกรรมในงานอุปสมบท งานแต่งงาน งานฌาปนกิจ และวันสำคัญทางศาสนา
- ประชาชนตำบลดอนโพธิ์ทองมีความคิดหรือค่านิยมที่ตามๆกัน ขาดการวิเคราะห์ด้านการตลาด การดำรงชีพมักเลียนแบบกันในเรื่องของเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ถ้าไม่มีเงินซื้อก็จะกู้ยืม
- ภูมิปัญญา มีแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งในรูปศิลปวัฒนธรรม และภูมิความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” และเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่

๑. การทำน้ำหมัก หรือสารสกัดชีวภาพ ที่นำมาใช้ในนาข้าว พืชผัก ไม้ผล ใช้เป็นฮอร์โมน และสารไล่แมลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม

๒. การทำนาแบบลุ่มตอซัง และไม่เผาฟางข้าว เป็นการลุ่มตอซังและเกลี่ยฟางข้าว กระจ่ายทั่วแปลง ใช้รถย่ำ แล้วฉีดจุลินทรีย์หมักทิ้งไว้ให้หมดแก๊ส เป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม

- องค์กร/สถาบันต่างๆ

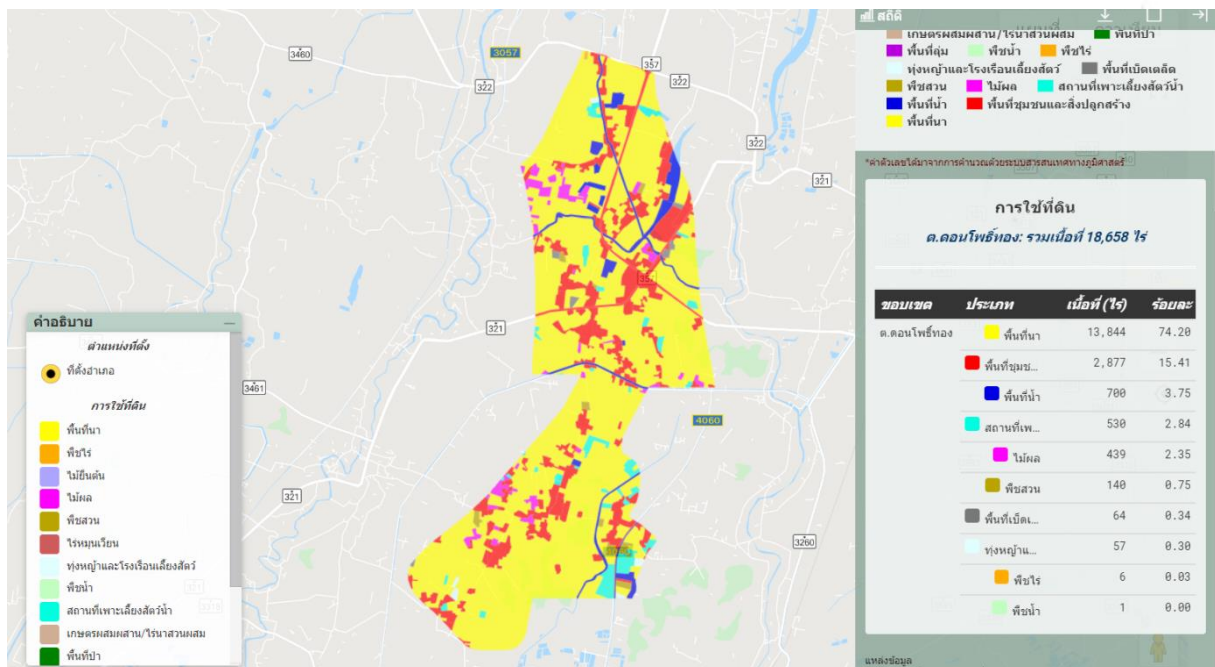
ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อพพร., คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ , รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

- มีแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ญาติพี่น้อง และอื่นๆ

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	ประมาณ	๖๐%
๒. สหกรณ์การเกษตร	ประมาณ	๑๕%
๓. ธนาคารพาณิชย์	ประมาณ	๑๐%
๔. ญาติพี่น้อง	ประมาณ	๕%
๕. ตนเอง	ประมาณ	๕%
๖. อื่นๆ (เช่น กองทุนหมู่บ้าน)	ประมาณ	๕%

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรในเขตความเหมาะสมมาก

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ ๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่การเกษตร	พื้นที่อยู่อาศัย	พื้นที่สาธารณะ	พื้นที่อื่นๆ
ดอนโพธิ์ทอง	๑๘๖๕๘	๑๔๔๓๐	๒๘๗๗	๖๔	๑๒๘๗

ตารางที่ ๙ แสดงชนิดพืชและพื้นที่ของตำบลดอนโพธิ์ทอง

หมู่ที่	ข้าว				ไม้ผล							
	นาปี		นาปรัง		มะม่วง		ฝรั่ง		กล้วยน้ำว้า		มะนาว	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม	๖๔๕	๑๒๔๖๔	๖๔๕	๑๒๔๖๔	๕๔	๒๘๖	๑	๗	๑	๒.๒๕	๑	๑
๑	๑๔๕	๒๙๕๔	๑๔๕	๒๙๕๔	๒๑	๑๒๐	๑	๗			๑	๑
๒	๙๐	๒๐๕๒	๙๐	๒๐๕๒	๔	๒๐						
๓	๑๔๘	๓๓๒๖	๑๔๘	๓๓๒๖	๑๒	๕๕						
๔	๖๒	๑๒๒๔	๖๒	๑๒๒๔	๔	๒๐			๑	๒.๒๕		
๕	๑๐๔	๑๕๗๒	๑๐๔	๑๕๗๒	๖	๓๐						
๖	๙๖	๑๓๓๖	๙๖	๑๓๓๖	๗	๔๑						

หมู่ที่	พืชผัก											
	คะน้า		ผักบุ้งน้ำ		บวบ		ถั่วฝักยาว		แตงโมอ่อน		เมล่อน	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม	๑	๓๐.๕	๒	๑๓.๗๕	๑	๑.๒๕	๑	๑.๒๕	๑	๒.๕	๑	๓
๑			๑	๓								
๒	๑	๓๐.๕	๑	๑๐.๗๕								
๓												
๔												
๕											๒	๒๐.๒๕
๖					๑	๑.๒๕	๑	๑.๒๕	๑	๒.๕		

หมายเหตุ: ผักบุ้งน้ำปลูกสลับกับการทำนา ในหน้าแล้ง

หมู่ที่	พืชไร่		ไม้ดอก		พืชสมุนไพร	
	มันเทศ		กล้วยไม้ตัดดอก		เตย	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
รวม	๔	๒๐	๑	๓	๒	๒
๑					๑	๑
๒						
๓						
๔						
๕	๔	๒๐				
๖			๑	๓	๑	๑

หมายเหตุ: เตยจะปลูกตามร่องสวนของในพื้นที่มะม่วง

● ระบบการผลิต

- นาข้าว เกษตรกรจะทำการผลิตข้าวปีละ ๒ ครั้ง มีบางส่วนที่มีพื้นที่ไถกลบส่งน้ำชลประทาน และที่ตอนไม่มีปัญหาทุกภัยจะผลิตข้าว ๒ ปี ได้ ๕ ครั้ง

- มะม่วง เกษตรกรจะผลิตมะม่วงในฤดู และนอกฤดู ซึ่งจะเก็บเกี่ยวได้ปีละ ๒ ครั้ง

- พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผัก ๑ ชนิด ใน ๑ แปลง และ ๒ – ๓ ชนิด ในแปลงเดียวกัน ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในแต่ละครั้งตามสภาวะการตลาดในท้องถิ่นและตลาดภายนอกท้องถิ่น

- พืชไร่ (มันเทศ) สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี มันเทศจะเจริญเติบโตได้ดีในช่วงที่มีอากาศค่อนข้างร้อน และเป็นพืชที่ทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี มันเทศต้องการน้ำช่วงระยะเวลาแตกยอดและใบ ก็เพียงพอ หากทอดและแตกใบโตเต็มที่แล้ว หากไม่ให้น้ำหรือฝนไม่ตก มันเทศก็ไม่เฉา และจะลงหัว การปลูกในฤดูแล้ง ให้ผลผลิตสูงกว่าการปลูกในฤดูฝน และอายุการเก็บเกี่ยวสั้นกว่า ๑ เดือน

- ไม้ดอก (กล้วยไม้) ปลูกได้ตลอดทั้งปี เป็นพืชที่ทำรายได้สูง

- พืชสมุนไพร (เตย) นิยมปลูกตามร่องสวนมะม่วง

- โคเนื้อ มีการเลี้ยงโดยวิธีการปล่อยทุ่ง ให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ป้องกันและกำจัดโรคระบาด โดยกรมปศุสัตว์

- สุกร เกษตรกรซื้อลูกสุกรมาเลี้ยง/ผลิตลูกสุกรเอง ผลิตสุกรขุนจำหน่าย และจำหน่ายลูกสุกร ซึ่งจะผสมอาหารสำหรับเลี้ยงสุกรเอง

- เป็ด เกษตรกรเลี้ยงเป็ดเนื้อไว้บริเวณบ้าน และปล่อยทุ่ง ให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ส่วนเป็ดไข่ จะเลี้ยงโดยการปล่อยทุ่ง และให้อาหารและแร่ธาตุเสริม ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด

- ไก่ เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อและไก่ไข่ในโรงเรือนใกล้บ้าน และเลี้ยงบนบ่อปลา ส่วนไก่พื้นเมืองจะเลี้ยงไว้บริเวณบ้านเพื่อไว้บริโภคและจำหน่าย ส่วนใหญ่ไม่มีการทำวัคซีนป้องกันโรค จะให้หากินเองตามธรรมชาติ และให้ข้าวเปลือกเสริม

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
ข้าว				→	←					→	←		๑-๖
พืชผัก	←											→	๑-๖
มันเทศ	←											→	๕
กล้วยไม้	←											→	๖
เตย	←											→	๑,๖
ไม้ผล	←											→	๑-๖
ประมง	←											→	๑-๖
ปศุสัตว์	←											→	๑-๖

ภาพที่ ๑๐ แสดงปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตร

๑) เกษตรกร

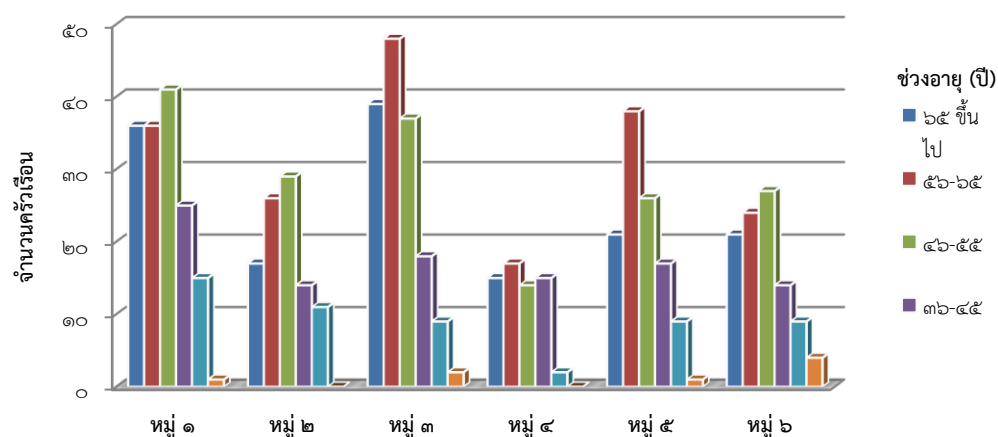
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๖๗๘ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๑๘๙ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑๗๔ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๖ อันดับสามอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔๙ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๘ อันดับสี่อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปีจำนวน ๑๐๓ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๙ อันดับห้าอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๕๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๑ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๘ ตามลำดับ

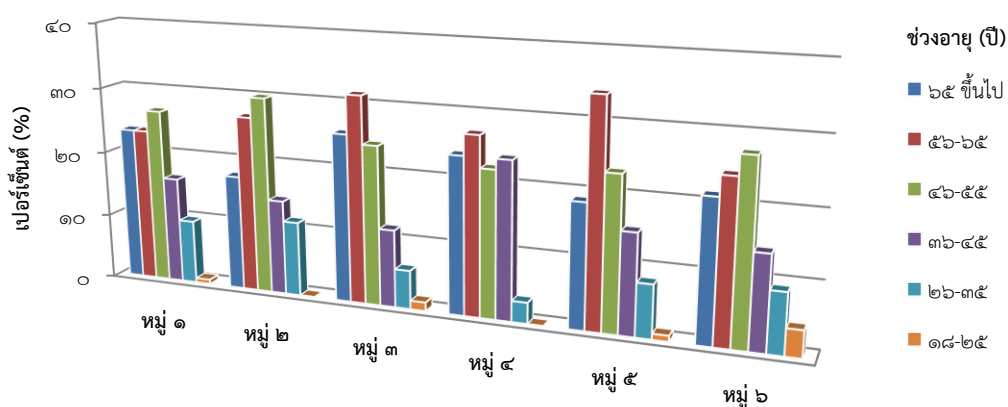
ตารางที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนครุว์เรือน						รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖		
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๖	๑๗	๓๙	๑๕	๒๑	๒๑	๑๔๙	๒๑.๙๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๖	๒๖	๔๘	๑๗	๓๘	๒๔	๑๘๙	๒๗.๘๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๑	๒๙	๓๗	๑๔	๒๖	๒๗	๑๗๔	๒๕.๖๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๕	๑๔	๑๘	๑๕	๑๗	๑๔	๑๐๓	๑๕.๑๙
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๕	๑๑	๙	๒	๙	๙	๕๕	๘.๑๑
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๐	๒	๐	๑	๔	๘	๑.๑๘
รวม	๑๕๔	๙๗	๑๕๓	๖๓	๑๑๒	๙๙	๖๗๘	๑๐๐

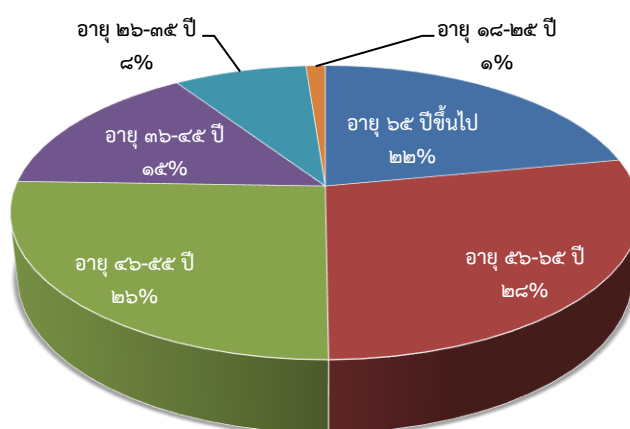
ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน ตำบลอนโพธิ์ทอง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๒ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ รายหมู่บ้าน อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๓ แสดงเปอร์เซ็นต์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลอนโพธิ์ทอง อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

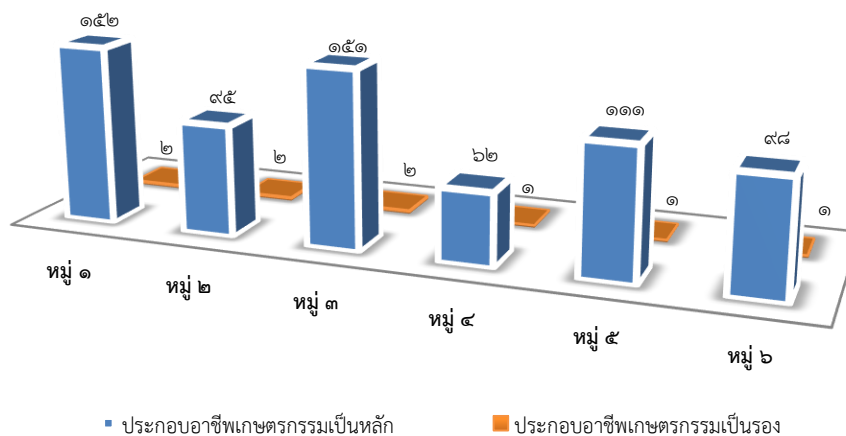
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๖๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรองจำนวน ๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑

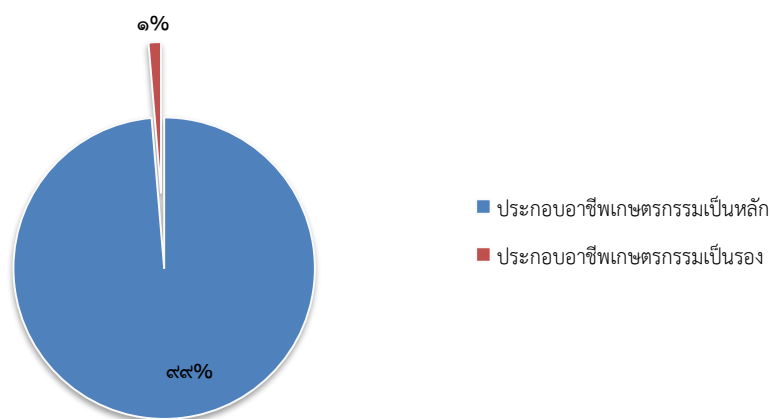
ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	จำนวนครัวเรือน						รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖		
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๕๒	๙๕	๑๕๑	๖๒	๑๑๑	๙๘	๖๖๙	๙๙
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๙	๑
รวม	๑๕๔	๙๗	๑๕๓	๖๓	๑๑๒	๙๙	๖๗๘	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะเปอร์เซ็นต์การประกอบอาชีพ ตำบลดอนโพธิ์ทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

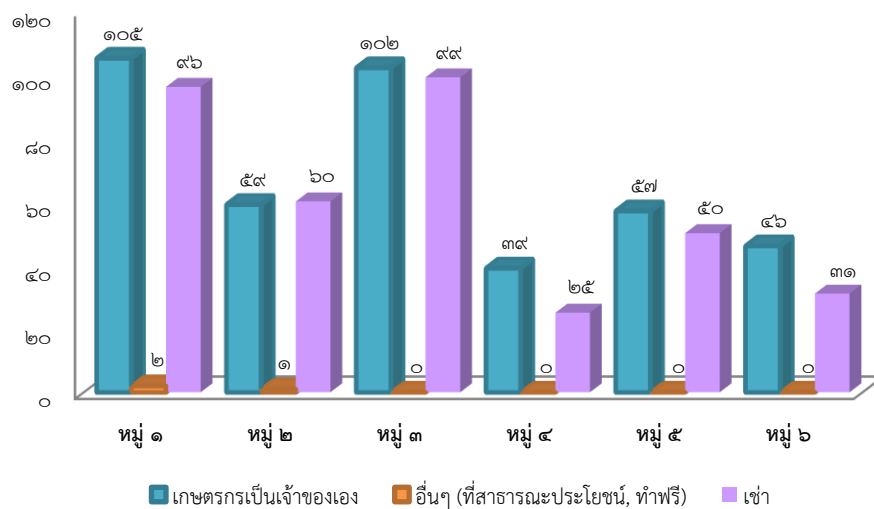
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔๐๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๒ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๓๖๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๘๙ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๙ ตามลำดับ (หมายเหตุ: เกษตรกรคนเดียวมีการถือครองหลายรูปแบบ)

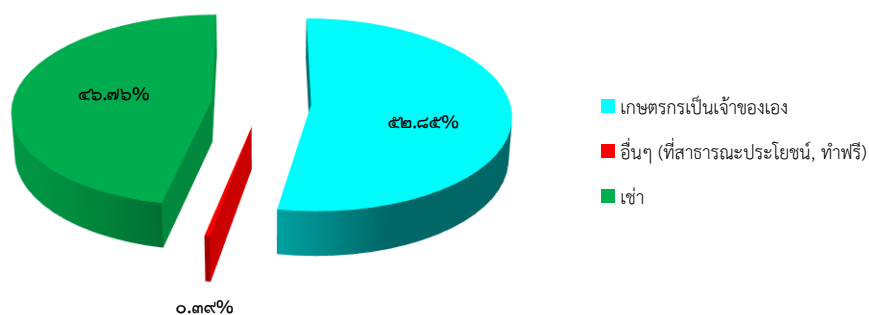
ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี

ลักษณะการถือครอง	จำนวนครัวเรือน						รวม	ร้อยละ
	หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖		
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๐๕	๕๙	๑๐๒	๓๙	๕๗	๔๖	๔๐๘	๕๒.๘๕
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๓	๐.๓๙
เช่า	๙๖	๖๐	๙๙	๒๕	๕๐	๓๑	๓๖๑	๔๖.๗๖
รวม	๒๐๓	๑๒๐	๒๐๑	๖๔	๑๐๗	๗๗	๗๗๒	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน รายหมู่บ้าน ตำบลอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑๗ แสดงเปอร์เซ็นต์ลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

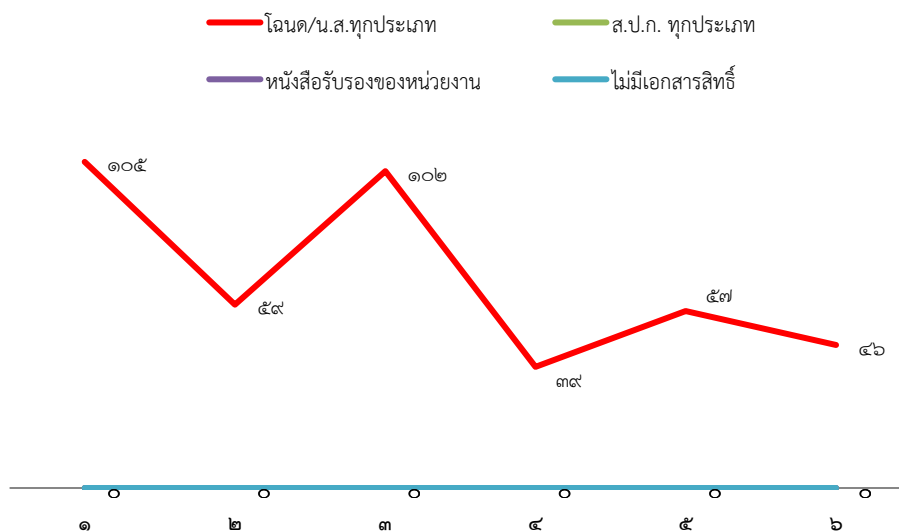
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลดอนโพธิ์ทอง มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
	โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑	๑๐๕	๐	๐	๐	๑๐๕
๒	๕๙	๐	๐	๐	๕๙
๓	๑๐๒	๐	๐	๐	๑๐๒
๔	๓๙	๐	๐	๐	๓๙
๕	๕๗	๐	๐	๐	๕๗
๖	๔๖	๐	๐	๐	๔๖
รวม	๔๐๘	๐	๐	๐	๔๐๘

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๑๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ รายหมู่บ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๒ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๓๑ ราย

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	๑	๓๐			๑	๑๕						
๒												
๓							๑	๓๑				
๔												
๕												
๖			๑	๑๒								
รวม	๑	๓๐	๑	๑๒	๑	๑๕	๑	๓๑	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๙ ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปศุ	
๑		๑	๑		๑	๓			
๒						๑			
๓						๒			
๔						๑			
๕						๑			
๖						๑			
รวม		๑	๑		๑	๙			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๖ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๖ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๓ ราย และอาสาสมัครฝนหลวง ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑					๑	๑			
๒						๑			
๓	๑				๑	๑			
๔					๑	๑			
๕						๑			
๖						๑			
รวม	๑	๐	๐	๐	๓	๖	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลดอนโพธิ์ทองมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
๑	๒	นายศรีณัฐ คงสมจิตต์	๖๖/๒ ม.๑ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
		นางสาวเหลียม ขำโสภา	๙ ม.๑ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
๓	๒	นายอุดร รูปนิม	๙๖/๒ ม.๓ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
		นายแสงพงษ์ แสงพันธุ์	๑๐๐ ม.๓ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
๖	๑	นายเขวลิต ยิ้มโสภา	๑๑๕/๒ ม.๖ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี
รวม	๕		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์เครือข่าย)

ชื่อ : ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหัวไม้ซุง

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอุดร รูปโฉม

บ้านเลขที่ ๙๖/๒ หมู่ ๓ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยทำนาเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๘๐ มีส่วนน้อยทำสวนคิดเป็นร้อยละ ๑๕ ปลูกผักและเลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ ๕ ซึ่งการทำนาแต่เดิมนั้นก็เกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่

๑. เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกขาดความน่าเชื่อถือในเรื่องสายพันธุ์ ชั้นพันธุ์ ความบริสุทธิ์ และเมล็ดแดง
๒. ประสบปัญหาเงินทุนในการจัดหาเมล็ดพันธุ์เพื่อเพาะปลูก
๓. ขาดความรู้ และที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาเมื่อประสบปัญหาโรคและแมลงรบกวน การใช้ปุ๋ย และสารเคมีเกินความจำเป็น
๔. ขาดการจัดการในการเก็บเกี่ยวข้าวเพื่อให้ได้คุณภาพเหมาะสมสำหรับการเป็นข้าวปลูกในฤดูต่อไป
๕. ไม่สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้

แนวทางการพัฒนา : ๑. การบริหารจัดการกลุ่ม
 ๒. พัฒนาสมาชิก อบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ
 ๓. ด้านการตลาด เพิ่มช่องทางการจำหน่าย
 ๔. บริหารด้านสินเชื่อ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจำหน่ายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การผลิตข้าวคุณภาพ
 ๒. เกษตรปลอดการเผา
 ๓. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน
 ๔. การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี

หลักสูตรบังคับ : เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

หลักสูตรเสริม : ๑. การปรับปรุงบำรุงดิน
 ๒. การผลิตชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ ๑๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง
 อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหัวไม้ซุง	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๓	ดอนโพธิ์ทอง	นายบุญเที่ยง พันธุ์จ้อย	๐๘๗-๐๐๑๓๓๕๑

ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์เครือข่าย) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแนวทางแปลงใหญ่ ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช (ข้าว)

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีกลุ่มเกษตรกรแนวทางแปลงใหญ่ ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ แผนการผลิตรายกลุ่มของแนวทางแปลงใหญ่ ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช (ข้าว) ที่อยู่ หมู่ ๖ ต.ดอนโพธิ์ทอง อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี
กิจกรรม ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๗๕๐ บาท (๕%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๐๐ /ไร่ (๑๑.๑๑%)
- เป้าหมายรายได้ ๘๕,๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๕๐๐-๕,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การบริหารจัดการกลุ่ม
๒. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ยกกระดับมาตรฐานการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐาน (GAP Seed)
๓. การลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการทำงานแนวทางแปลงใหญ่ ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช (ข้าว) ตำบลดอนโพธิ์ทอง

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการ การ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑. ประชุมกลุ่มเพื่อ แต่งตั้งคณะกรรมการ กฎระเบียบข้อกำหนด ของกลุ่ม และวางแผน การผลิตของกลุ่ม			↔										-	-	
๒. อบรมให้ความรู้ใน เรื่องการผลิตข้าวแบบ ลดต้นทุน การจัดการ ศัตรูพืช โรค แมลงที่ สำคัญ และเรื่องการ ทำบัญชีครัวเรือน				↔									๓,๐๐๐ บาท	-	
๒. ขอรับรอง มาตรฐานการผลิตให้ สมาชิกกลุ่ม				↔									-	-	
๓. ติดตามประเมินผล กลุ่ม									↔				-	-	

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

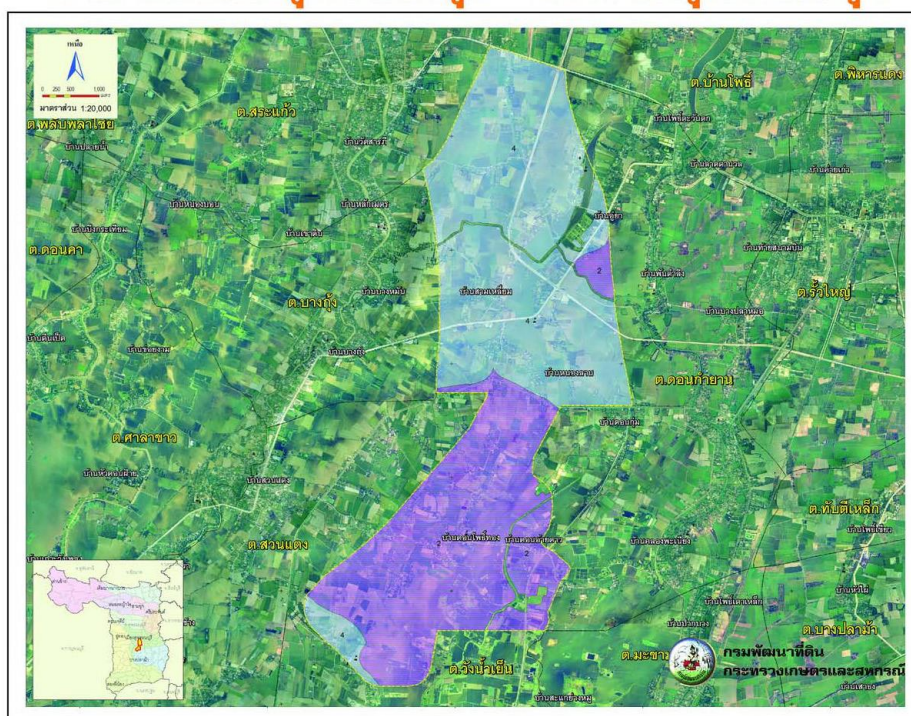
๑) ทรัพยากรดิน

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีทรัพยากรดินทั้งหมด ๑๘,๖๕๘ ไร่ แบ่งเป็น ดินในพื้นที่ราบลุ่ม ๑๘,๑๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๗ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๕๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๓ โดยมีชุดกลุ่มดินในดินในพื้นที่ราบลุ่มจำนวน ๒ ชุด คือชุดกลุ่มที่ ๒ (ดินเปรี้ยวจัด) จำนวน ๘,๐๓๓ ไร่ และชุดกลุ่มดินที่ ๔ (ดินเหนียว) จำนวน ๑๐,๐๙๘ ไร่

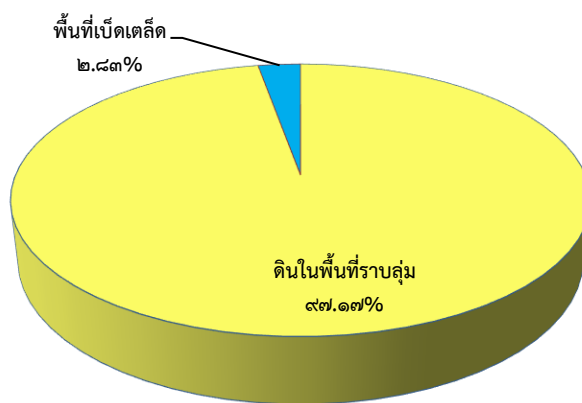
ตารางที่ ๒๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๕๒๗	๒.๘๓
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๘,๑๓๑	๙๗.๑๗

ตำบลดอนโพธิ์ทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ชุดดิน) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

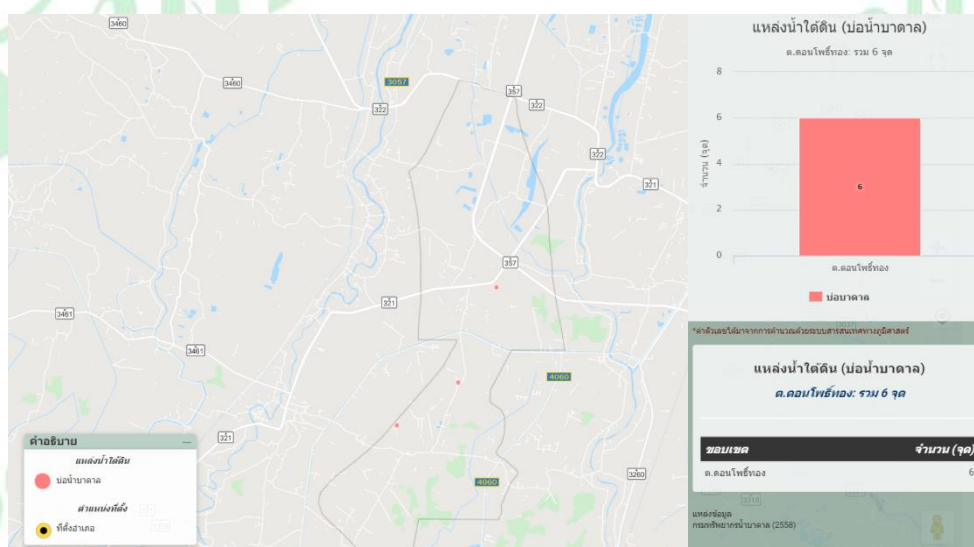
ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลดอนโพธิ์ทอง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๕ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

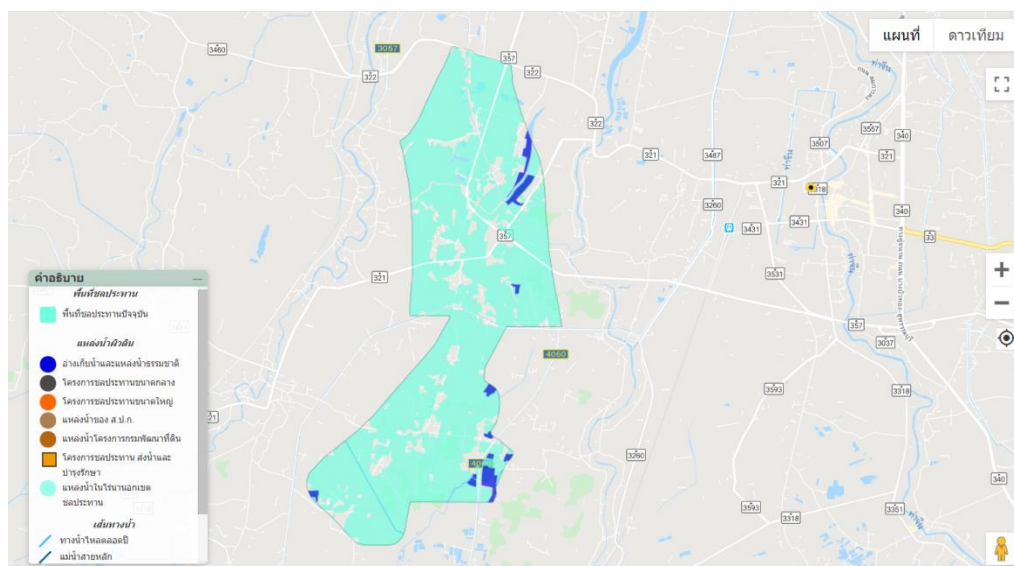
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น ๖ บ่อ แยกรายละเอียดดังนี้

หมู่ที่ ๑	จำนวน ๔ บ่อ
หมู่ที่ ๒	จำนวนบ่อ
หมู่ที่ ๓	จำนวนบ่อ
หมู่ที่ ๔	จำนวน ๒ บ่อ
หมู่ที่ ๕	จำนวนบ่อ
หมู่ที่ ๖	จำนวนบ่อ

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒, กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. พ.ศ. ๒๕๖๑)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลดอนโพธิ์ทองมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรคือระบบชลประทาน และอ่างเก็บน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติเท่านั้น

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒, กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. พ.ศ. ๒๕๖๑)

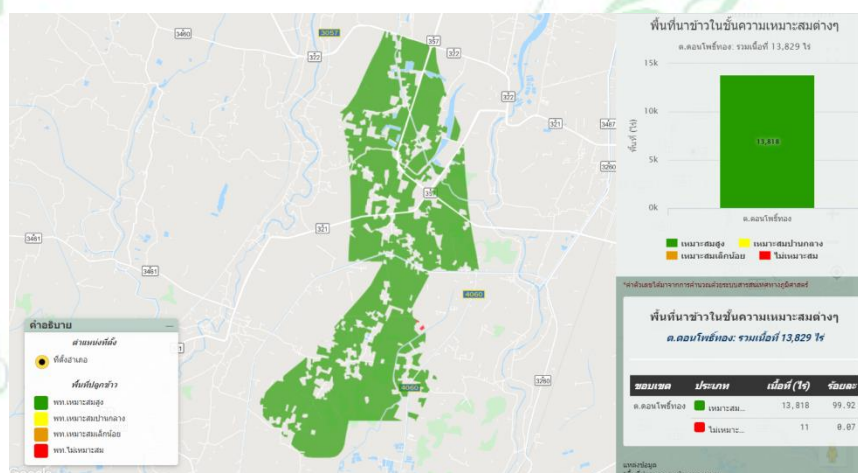
๒.๑.๓ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้า ข้าว

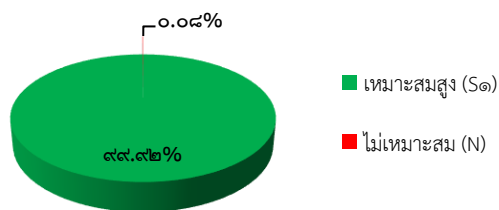
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๒,๔๖๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๒,๔๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๒ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘

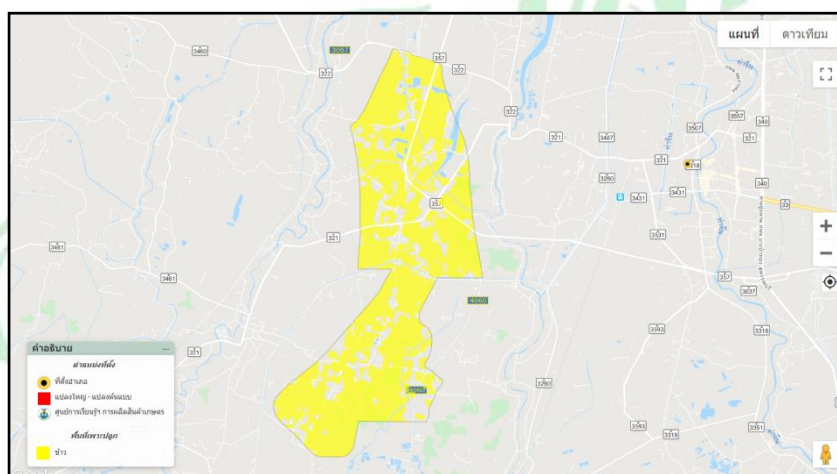
ภาพที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง

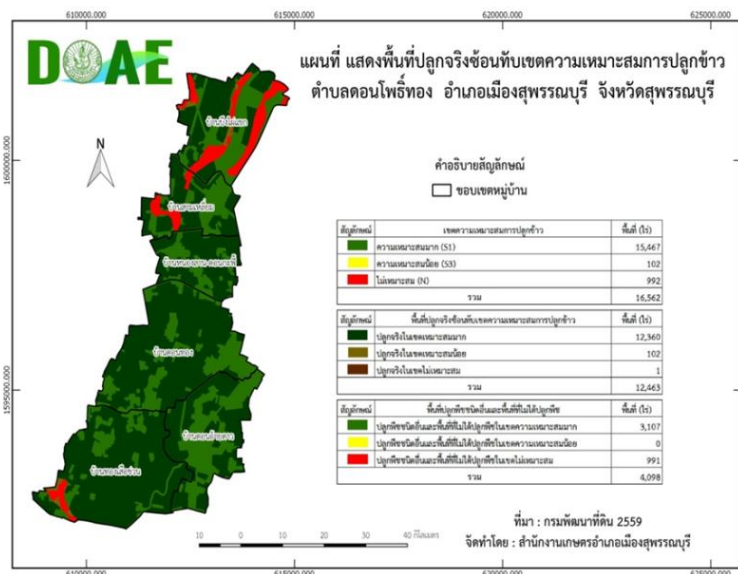
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๒,๔๖๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๓ จำนวน ๓,๓๒๖ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๑ จำนวน ๒,๙๕๔ ไร่ และหมู่ ๒ จำนวน ๒,๐๘๒ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนโพธิ์ทอง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

(๓) การซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชกับพื้นที่ปลูกจริง

ภาพที่ ๒๘ แสดงการซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกจริงของตำบลดอนโพธิ์ทอง

(๔) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๒,๔๖๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๒,๔๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๒ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ (ภาพแสดงเขตความเหมาะสมการปลูกข้าวและแสดงร้อยละตามระดับชั้นความเหมาะสมเช่นเดียวกับภาพที่ ๑๘ และ ๑๙ ตามลำดับ)

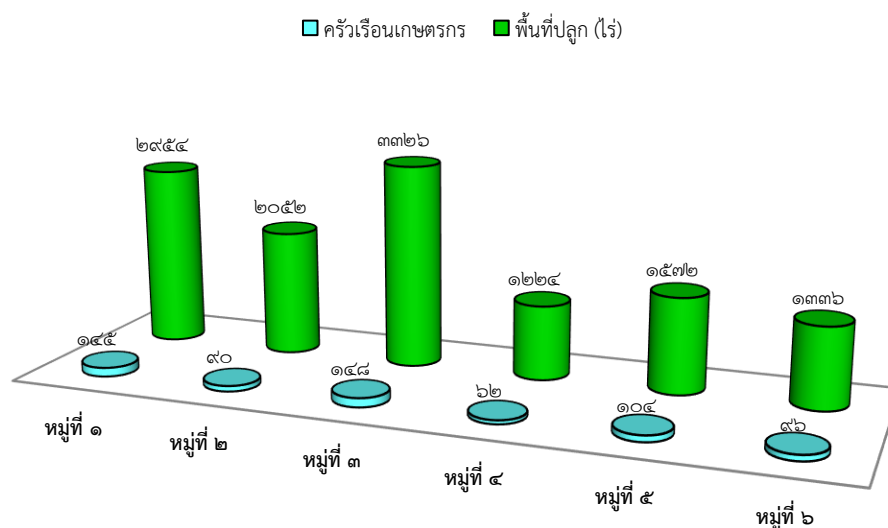
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๒,๔๖๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๓ จำนวน ๓,๓๒๖ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๑ จำนวน ๒,๙๕๔ ไร่ และหมู่ ๒ จำนวน ๒,๐๕๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๔๕	๒๙๕๔	๒๙๕๔	๒๕๑๐.๙	๐.๘๕
๒	๙๐	๒๐๕๒	๒๐๕๒	๑๗๔๔.๒	๐.๘๕
๓	๑๔๘	๓๓๒๖	๓๓๒๖	๒๘๒๗.๑	๐.๘๕
๔	๖๒	๑๒๒๔	๑๒๒๔	๑๐๔๐.๔	๐.๘๕
๕	๑๐๔	๑๕๗๒	๑๕๗๒	๑๓๓๖.๒	๐.๘๕
๖	๙๖	๑๓๓๖	๑๓๓๖	๑๑๓๕.๖	๐.๘๕
รวม	๖๗๘	๑๒๔๖๔	๑๒๔๖๔	๑๐๕๙๔.๔	๐.๘๕

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๒๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ตำบลดอนโพธิ์ทอง นิยมปลูกข้าวพันธุ์ กข ๔๑ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่เพาะปลูก รองมาได้แก่พันธุ์ กข ๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่เพาะปลูก และพันธุ์อื่นๆ ได้แก่ กข ๓๑, กข ๕๑, กข ๕๗, กข ๗๗ และปทุมธานี ๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ซึ่งแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ได้มาจากศูนย์ข้าวชุมชนในตำบล และร้านค้า หรือแหล่งจำหน่ายที่ได้รับการรับรองและนำเชื้อถั่วที่ใกล้เคียง

(๒) การเตรียมดิน แบ่งเป็นพื้นที่นาแบบหว่านน้ำตม และนาแบบใช้รถดำนาแบบเดินตาม ซึ่งการเตรียมดินจะแตกต่างกันที่ร่องน้ำในนาหว่านน้ำตม ส่วนนาแบบดำนั้นจะไม่ใช้ร่องน้ำจะปรับสภาพดินให้เรียบไปทั้งผืน

(๓) การปลูก นิยมปลูก ๒ รอบต่อปี คือ นาปี เริ่มปลูกในเดือน พฤษภาคม – กันยายน และนาปรัง เริ่มปลูกในเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม ซึ่งจะปลูกข้าวจำนวนมากในเดือนพฤษภาคม และพฤศจิกายน

(๔) ระบบการให้น้ำ ตำบลดอนโพธิ์ทอง พื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากคลองชลประทาน คลองหรือบึงธรรมชาติ แหล่งน้ำของตนเอง และบ่อบาดาล เป็นต้น

(๕) การดูแลรักษา ข้าวเป็นพืชที่ต้องมีการดูแลรักษาทุกช่วงอายุตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว หากดูแลรักษาไม่ดีผลผลิตที่ได้จะไม่คุ้มทุน ดังนั้นจึงต้องมีระบบการจัดการดูแลที่ดี

(๖) การใส่ปุ๋ย โดยปกตินิยมใส่ปุ๋ย ๒ – ๓ ครั้ง ต่อรอบการผลิต และใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน

(๗) การเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวในระยะพลับพริ้ง

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หากเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ในฤดูถัดไปต้องลดความชื้นของข้าวโดยการนำไปตากแดด และมีที่สถานเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ ที่อากาศถ่ายเท สะอาด ไม่มีความชื้นและสามารถป้องกันศัตรูของข้าวได้

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โดยปกติหากมีการจัดการดูแลที่ดี โรคและแมลงสามารถควบคุมได้ง่ายและทันช่วงที่ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีใดๆ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในตำบลดอนโพธิ์ทองมีการปลูกข้าว ดังนี้

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
ข้าว		← ▽ →		→	← △ →			← ▽ →	→	← △ →			๑-๖

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าวแบบใช้รถดำนา เป็นเงิน ๖,๒๔๒ บาท และแบบน้ำตมมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๖,๒๑๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ (ตัวอย่าง)	แบบใช้รถดำนา		แบบหว่านน้ำตม	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง
ค่าเตรียมดิน (พร้อมหว่าน)	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าสารเคมี	๑๑๑๗	๑๑๑๗	๑๗๑๕	๑๗๑๕
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕	๘๗๕	๘๗๕	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าขนส่ง	๑๕๐	๑๕๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าเช่าที่ดิน	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๑๐๐๐	๑๐๐๐
รวม	๖๒๔๒	๖๒๔๒	๖๒๑๐	๖๒๑๐

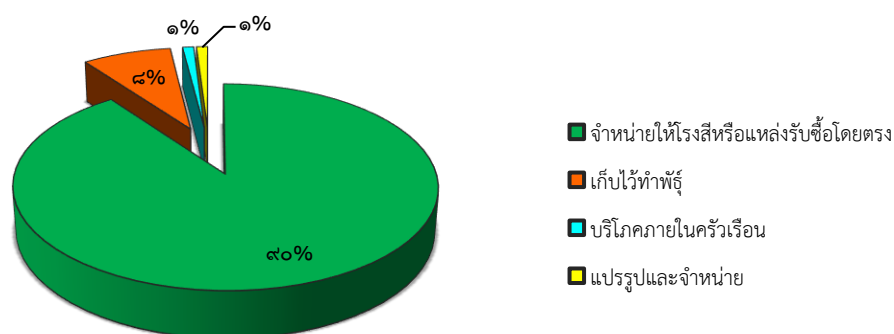
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับโรงสี หรือจุดรับซื้อผลผลิต ประมาณ ร้อยละ ๙๐ รองลงมาคือเก็บไว้ใช้ทำพันธุ์เพื่อผลิตในฤดูกาลต่อไป ประมาณร้อยละ ๘ เก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน และแปรรูปจำหน่าย อย่างละประมาณร้อยละ ๑

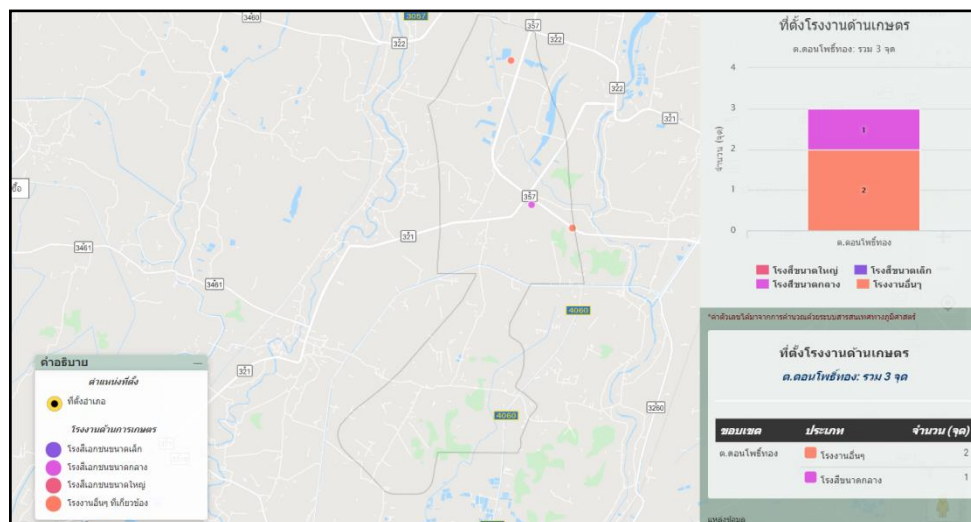
(๑) วิธีการตลาด

หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง บางส่วนเก็บไว้เป็นพันธุ์ข้าวในการปลูกข้าวในฤดูต่อไป บางส่วนเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และหากเหลือเพียงพอที่จะแปรรูปจำหน่ายต่อไป

ภาพที่ ๓๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีโรงงานด้านการเกษตร รวม ๓ แห่ง ได้แก่ โรงสีขนาดกลาง ๑ แห่ง และ
โรงงานอื่นๆ ๒ แห่ง

ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๒๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๖ ราย และมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นาย ศรัณยู คงสมจิตต์	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๒	นาย อำพันธุ์ พันธุ์จ้อย	๒	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๓	นาย อุดร รูปโฉม	๓	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๔	นาย แสงพงษ์ แสงพันธุ์	๓	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๕	นาย รุ่งเรือง คงศิริ	๔	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๖	นาย จัด ทองแก้ว	๕	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๗	นาย เซาวลิต ยิ้มโสภา	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๘	นางสาว เหลี่ยม ขำโสภา	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๑	ข้าว
๙	นาง จินดา ศรีสุข	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๐	นางสาว นาทญา กุลสงฆ์	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๑	นาย ดาวรุ่ง พันธุ์จ้อย	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๒	นาย มานพ พรหมเดช	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๓	นาย อนันต์ วงษ์วรรณ	๒	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๔	นาย ธัญเทพ รูปโฉม	๓	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๕	นาย บรรเจต เกตุคง	๓	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๖	นาย บุญมี แสงพันธุ์	๓	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๗	นาย อนุวรรตน์ หงษ์เวียงจันทร์	๔	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๘	นาย ประยงค์ มาลัยทอง	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๑๙	นาย ประเสริฐ ขำโสภา	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๒๐	นางสาว ภาณี สร้อยโพธิ์พันธุ์	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๒๑	นาย วัฒนา ช้อยสามนาค	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๒	ข้าว
๒๒	นายเชวง พวงทองใบ	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๓	ข้าว
๒๓	นายยุทธศักดิ์ อุ่นเจริญ	๖	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๓	ข้าว

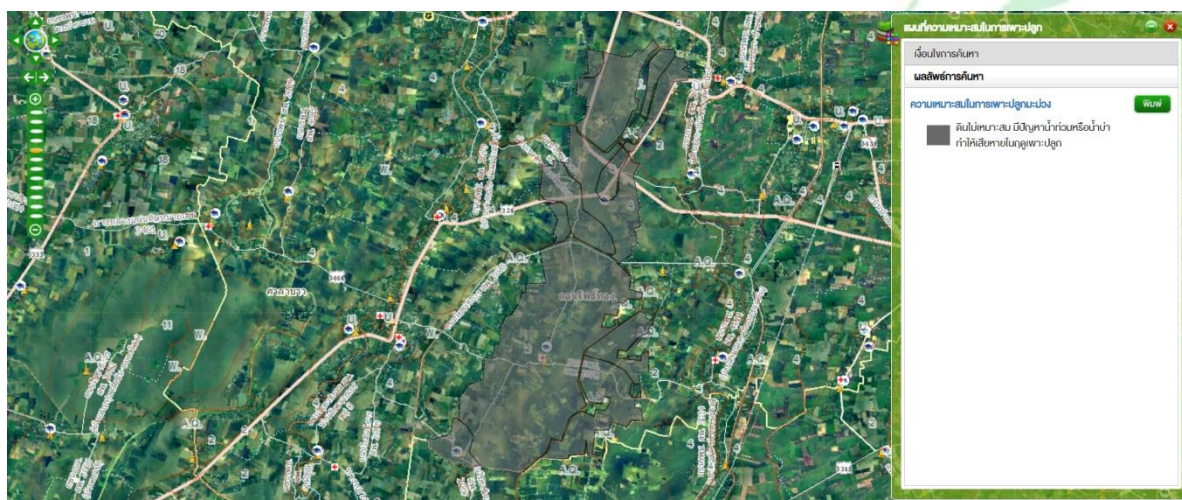
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ.๒๕๖๓)

ชนิดสินค้าไม้ผล

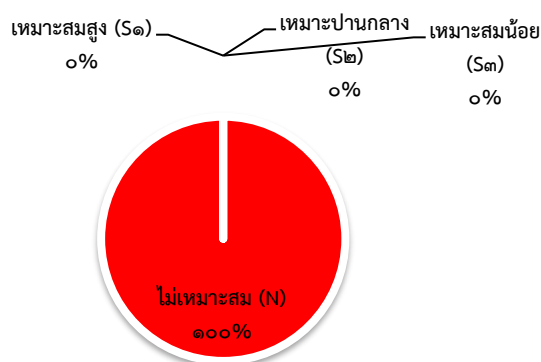
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทองชุดดินไม่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล แต่ก็สามารถปลูกได้หากมีการจัดการดินและบำรุงรักษาดินที่ดี เนื่องจากในตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่ดินมีปัญหาในเรื่องดินเปรี้ยวจัด ซึ่งเหมาะกับการปลูกข้าวมากที่สุด

ภาพที่ ๓๓ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกไม้ผล (มะม่วง) ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๒)

ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) พื้นที่ปลูกไม้ผล

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน ๒๙๘.๒๕ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๑ จำนวน ๑๒๘ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๓ จำนวน ๕๕ ไร่ และหมู่ ๖ จำนวน ๔๑ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนโพธิ์ทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๕๖)

(๔) พื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวนทั้งหมด ๒๙๘.๒๕ ไร่ แบ่งเป็น มะม่วง ๒๘๖ ไร่ ฝรั่ง ๗ ไร่ กล้ายน้ำว่า ๒.๒๕ ไร่ และมะนาว ๑ ไร่

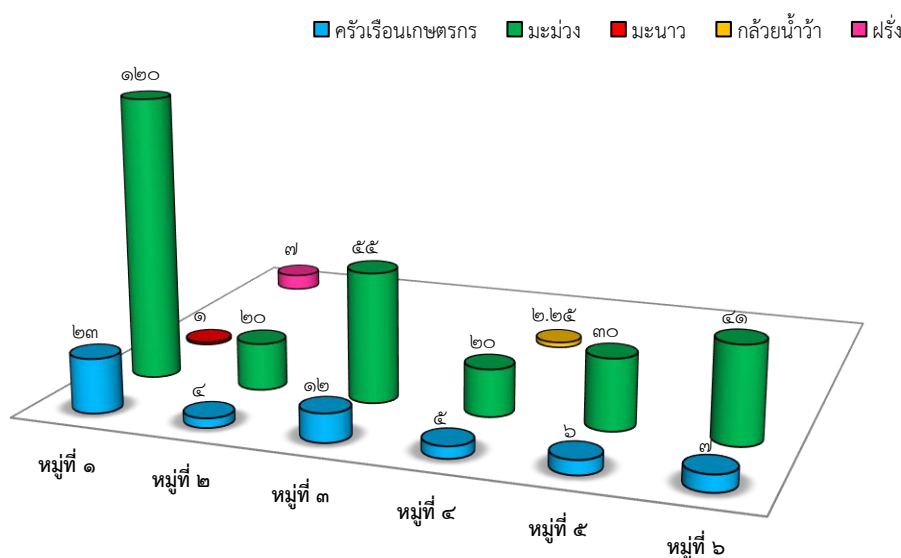
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่การปลูกไม้ผล จำนวน ๒๙๘.๒๕ ไร่ ๕๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด หมู่ ๑ จำนวน ๑๒๘ ไร่ จำนวน ๒๓ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ ๓ จำนวน ๕๕ ไร่ ๑๒ ครัวเรือน และหมู่ ๖ จำนวน ๔๑ ไร่ ๗ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)					พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
		มะม่วง	มะนาว	กล้วยน้ำว้า	ฝรั่ง	รวม			
๑	๒๓	๑๒๐	๑		๗	๑๒๘	๑๒๘	๑๐๒.๔	๐.๘
๒	๔	๒๐				๒๐	๒๐	๑๗.๖	๐.๘
๓	๑๒	๕๕				๕๕	๕๕	๔๔	๐.๘
๔	๕	๒๐		๒.๒๕		๒๒.๒๕	๒๒.๒๕	๑๗.๘	๐.๘
๕	๖	๓๐				๓๐	๓๐	๒๔	๐.๘
๖	๗	๔๑				๔๑	๔๑	๓๒.๘	๐.๘
รวม	๕๗	๒๘๖	๑	๒.๒๕	๗	๒๙๖.๒๕	๒๙๖.๒๕	๒๓๘.๖	๐.๘

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๓๖ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่ปลูกมะม่วง แบบยกร่องสวน ส่วนกล้วยน้ำว้า ฝรั่ง จะนิยมปลูกตามพื้นราบทั่วไปไม่มีการยกร่อง ส่วนมะนาวจะนิยมปลูกในร่องซีเมนต์หรือแบบปกติเช่นเดียวกัน การให้น้ำมีทั้งแบบระบบน้ำหยด น้ำจากแหล่งธรรมชาติ และจากน้ำคลองชลประทาน นอกจากนี้ยังมีการปรับแต่งกิ่ง การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดโรค ลดแมลง การใช้สารบังคับการออกดอกนอกฤดู และการห่อผลร่วมด้วย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนโพธิ์ทอง มีการปลูกไม้ผล ฤดูการปลูกไม้ผลปลูกได้ทั้งฤดูกาลเนื่องจากเป็นไม้อายุยาว การเก็บเกี่ยวไม้ผลจะเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ ๓ ปีขึ้นไป ตามฤดูกาลจะเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคมถึงเมษายน ถ้านอกฤดูจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลดอนโพธิ์ทอง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
มะม่วง	▽		▽		△								๑-๖
มะนาว			▽		△								๑
กล้วยน้ำว้า							△						๔
ฝรั่ง			▽										๑

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีต้นทุนการผลิตไม้ผล เป็นเงิน ๑๔,๖๗๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วงต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	บาท/ไร่
ค่าเตรียมแปลงปลูก	๘๐๐๐
ค่าต้นพันธุ์	๓๐๐๐
ค่าสารเคมี	๑๐๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
ค่าเช่า	๑๐๐๐
รวม	๑๔๖๗๕

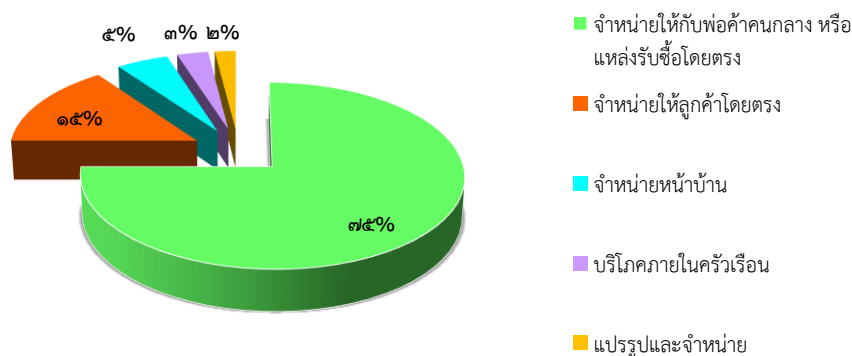
ผลผลิตเฉลี่ย	๐.๘	ตัน/ไร่
ราคาปัจจุบันตันละ	๒๐,๐๐๐	บาท
เป็นเงิน	๑๖,๐๐๐	บาท
ต้นทุน	๑๔,๖๗๕	บาท
กำไร	๑,๓๒๕	บาท

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับพ่อค้าคนกลาง (หน้าสวน) หรือจุดรับซื้อผลผลิต ร้อยละ ๗๕ รองลงมาคือขายให้กับลูกค้าโดยตรง ร้อยละ ๑๕ และจำหน่ายหน้าบ้าน ร้อยละ ๕ ตามลำดับ ที่เหลือจะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓ และแปรรูปจำหน่าย ร้อยละ ๒

(๑) วิธีการตลาด

โดยปกติเมื่อใกล้ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็จะนำมาขายหน้าบ้าน และหากผลผลิตล้นตลาดก็จะทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและขายให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

ภาพที่ ๓๘ แสดงวิธีการตลาดไม้ผล ของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตโดยตรง มีพ่อค้ากลางมารับซื้อผลผลิตหน้าสวนและเกษตรกรนำไปจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อผลผลิตด้วยตนเอง หรือจำหน่ายหน้าบ้านให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล แต่มีองค์ความรู้ความชำนาญในการผลิตไม้ผล สามารถเป็นต้นแบบได้

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การผลิตสารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช
- การตรวจวิเคราะห์ดิน
- การบำรุงดูแลรักษา

ตารางที่ ๒๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายศรีณัฐ คงสมจิตต์	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๐	ข้าว
๒	นางสาวเหลียม ขำโสภา	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมืองสุพรรณบุรี	๒๕๖๑	ข้าว

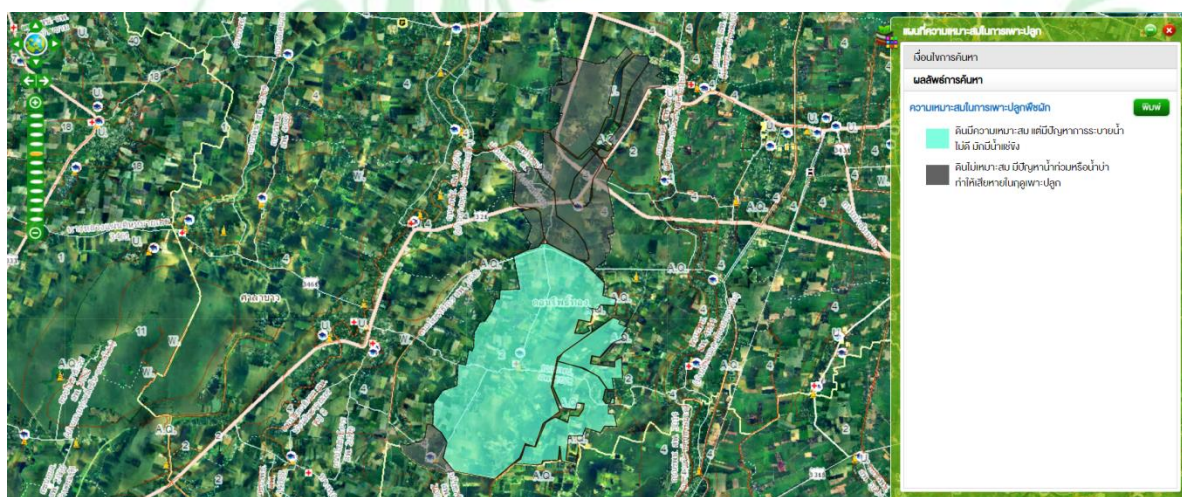
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

ชนิดสินค้าพืชผัก

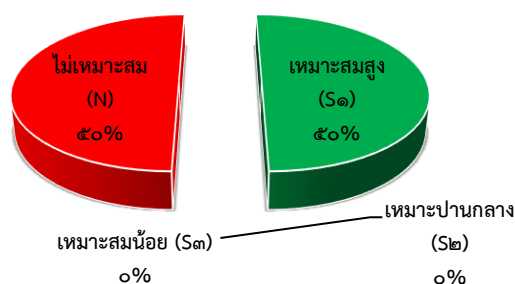
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีชุดดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่มีปัญหาการระบายน้ำไม่ดี มักมีน้ำแช่ขังพบบริเวณหมู่ ๑ - ๓ ส่วนพื้นที่ หมู่ ๔-๖ และ หมู่ ๓ บางส่วน ชุดดินไม่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่ก็สามารถปลูกได้หากมีการจัดการดูแลรักษาดินที่ดี

ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๔๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับขั้นความเหมาะสมสำหรับพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) พื้นที่ปลูกพืชผัก

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน ๗๔.๕ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๒ จำนวน ๔๑.๒๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๕ จำนวน ๒๐.๒๕ ไร่ และหมู่ ๑ จำนวน ๘ ไร่ ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสม (S๑) บางพื้นที่ปลูกสลับกับการทำนากรณีน้ำไม่มี

๒) ปริมาณการผลิต

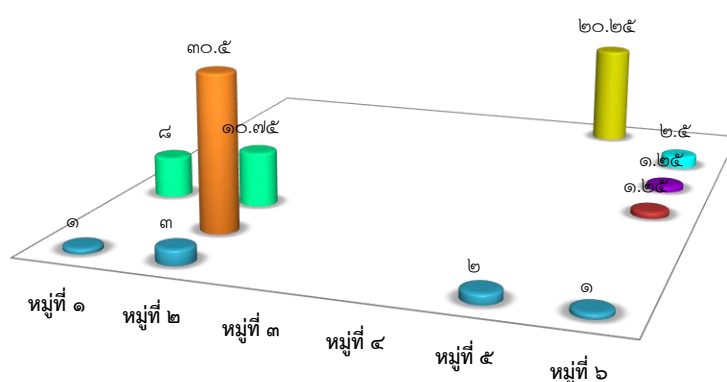
ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่การปลูกพืชผักจำนวน ๗๔.๕ ไร่ ๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๒ จำนวน ๓ ครัวเรือน ๔๑.๒๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ ๕ จำนวน ๒ ครัวเรือน ๒๐.๒๕ ไร่ และหมู่ ๑ จำนวน ๑ ครัวเรือน ๘ ไร่

ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)							พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
		คะน้า	ผักบุ้งน้ำ	บวบ	ถั่วฝักยาว	แตงโมอ่อน	เมล่อน	รวม			
๑	๑	-	๘	-	-	-	-	๘	๘	๑.๖	๒๐๐
๒	๓	๓๐.๕	๑๐.๗๕	-	-	-	-	๔๑.๒๕	๔๑.๒๕	๘.๒๕	๒๐๐
๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕	๒	-	-	-	-	-	๒๐.๒๕	๒๐.๒๕	๒๐.๒๕	๑๗.๒๑	๘๕๐
๖	๑	-	-	๑.๒๕	๑.๒๕	๒.๕	-	๕	๕	๔	๘๐๐
รวม	๗	๓๐.๕	๑๐.๗๕	๑.๒๕	๑.๒๕	๒.๕	๒๐.๒๕	๗๔.๕	๗๔.๕		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓

■ ครัวเรือน ■ คะน้า ■ ผักบุ้งน้ำ ■ บวบ ■ ถั่วฝักยาว ■ แตงโมอ่อน ■ เมล่อน

ภาพที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกพืชผัก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

เกษตรกร นิยมปลูกคะน้าและผักบุ้งน้ำ โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี จากการสำรวจข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกผักแบบยกร่องสวนและแบบปกติ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนโพธิ์ทอง มีการปลูกพืชผักได้ทั้งปี ส่วนใหญ่ปลูกในเดือนมกราคมถึง พฤษภาคม การเก็บเกี่ยวพืชผักส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวได้ประมาณ ๑ – ๓ เดือน แล้วแต่ละชนิดพืช โดยมีปฏิทิน การเพาะปลูกพืชผักในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
คะน้า	←											→	๒
ผักบุ้งน้ำ	←											→	๑,๒
บวบ	←											→	๖
ถั่วฝักยาว	←											→	๖
แตงโมอ่อน	←											→	๖
เมล่อน	←											→	๕

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพืชผัก ในตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีต้นทุนการผลิตพืชผักเป็นเงิน ๕,๙๗๕ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตพืชผักต่อไร่ ปี ๒๕๖๒ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	บาท
ค่าเตรียมแปลงปลูก	๖๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๘๐๐
ค่าสารเคมี	๕๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๘๗๕
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
ค่าเช่า	๑๐๐๐
ค่าอุปกรณ์อื่นๆ	๑๐๐๐
รวม	๕๕๗๕

ผลผลิตเฉลี่ย	๐.๕	ตัน/ไร่
ราคาปัจจุบันตันละ	๒๐,๐๐๐	บาท
เป็นเงิน	๑๐,๐๐๐	บาท
ต้นทุน	๕,๕๗๕	บาท
กำไร	๔,๔๒๕	บาท

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับพ่อค้าคนกลาง (หน้าสวน) หรือจุดรับซื้อผลผลิต ร้อยละ ๗๕ รองลงมาคือขายให้กับลูกค้าโดยตรง ร้อยละ ๑๐ และจำหน่ายในตลาดชุมชน ร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ ที่เหลือจะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓ แบ่งเพื่อบ้าน ร้อยละ ๑ และแปรรูปจำหน่าย ร้อยละ ๑

(๑) วิธีการตลาด

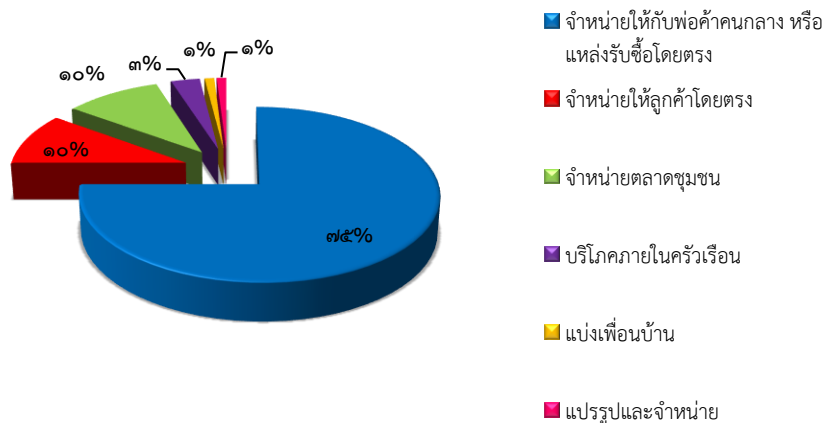
โดยปกติเมื่อใกล้ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีพ่อค้าคนกลางมาที่หน้าสวนเพื่อตกลงราคาซื้อขาย หากเกษตรกรเกษตรกรไม่ขายส่วนใหญ่ก็จะนำไปขายแหล่งรับซื้อโดยตรง เช่น ตลาดไท นอกจากนี้เกษตรกรบางรายปลูกจำนวนไม่มากเมื่อมีผลผลิตก็จะเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน และแบ่งเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังมีการแปรรูปผลผลิตเพื่อยืดอายุเก็บรักษาผลผลิตอีกด้วย

ลำดับ	รายการ	ราคา	หน่วย
๑	ผักคะน้า คละ	๒๐.๐๐ - ๒๕.๐๐	บาท/กก.
๒	ผักคะน้า คัด	๓๐.๐๐ - ๓๕.๐๐	บาท/กก.
๓	ถั่วฝักยาว คละ	๓๕.๐๐ - ๔๐.๐๐	บาท/กก.
๔	ถั่วฝักยาว คัด	๔๕.๐๐ - ๕๐.๐๐	บาท/กก.

ภาพที่ ๔๓ แสดงราคาพืชผักที่เกษตรกรขายได้
ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ : วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตลาดที่สำคัญ ได้แก่

- พ่อค้าคนกลาง ร้อยละ ๗๕
- ผู้บริโภคโดยตรง ร้อยละ ๑๐
- ตลาดชุมชน ร้อยละ ๑๐
- บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓
- แบ่งเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๑
- แปรรูปและจำหน่าย ร้อยละ ๑

ภาพที่ ๔๔ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตโดยตรง มีพ่อค้ากลางมารับซื้อผลผลิตหน้าสวน และเกษตรกรนำไปจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อผลผลิตด้วยตนเอง หรือจำหน่ายในตลาดชุมชน

(๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านพืชผัก แต่มีองค์ความรู้ความชำนาญในการผลิตพืชผัก สามารถเป็นต้นแบบได้

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การผลิตสารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช
- การตรวจวิเคราะห์ดิน
- การบำรุงดูแลรักษา

ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายศรีณัฐ คงสมจิตต์	๑	ดอนโพธิ์ทอง	เมือง	๒๕๖๐	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

ชนิดสินค้า พืชไร่ (มันเทศ)

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนโพธิ์ทอง มีพื้นที่ที่ปลูกมันเทศทั้งหมด ๔ ครัวเรือน พื้นที่ ๒๐ ไร่ ไม่สามารถบอกได้ว่า เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกมันเทศ แต่มีการจัดการที่ดีจึงสามารถปลูกได้

(๒) พื้นที่ปลูกมันเทศ

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีพื้นที่ปลูกมันเทศจำนวน ๒๐ ไร่ ซึ่งปลูกที่หมู่ ๕ ทั้งหมด

(๓) การซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชกับพื้นที่ปลูกจริง (ไม่มี)

(๔) พื้นที่ปลูกมันเทศตามระดับชั้นความเหมาะสม ไม่สามารถบอกได้ว่าเหมาะสมหรือไม่

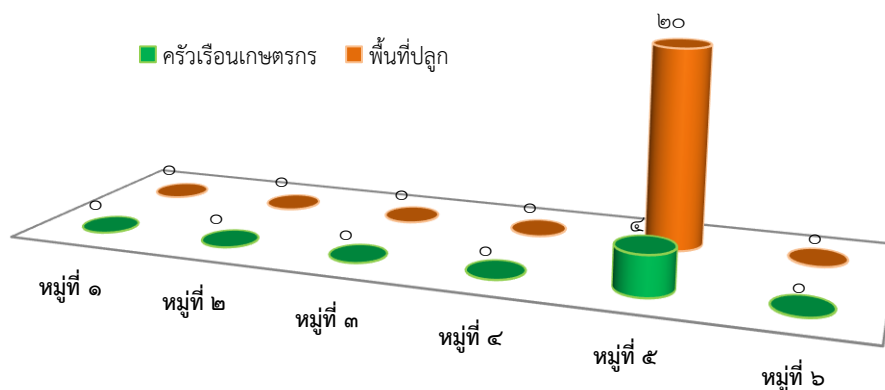
๒) ปริมาณการผลิต

มีพื้นที่ปลูกเทศจำนวน ๒๐ ไร่ ซึ่งปลูกที่หมู่ ๕ ทั้งหมด

ตารางที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๕	๔	๒๐	๒๐	๓๐	๑.๕
รวม	๔	๒๐	๒๐	๓๐	๑.๕

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ตำบลดอนโพธิ์ทอง นิยมปลูกมันเทศพันธุ์โอกูด ที่มีเนื้อสีเหลืองอ่อน นอกจากนี้ยังมีเนื้อสีม่วงด้วย

(๒) การเตรียมดิน ไถพรวนดินลึก ประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร แล้วทำการตากดินกับแดด แดด ๗-๑๐ วัน จากนั้นให้ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้ว ประมาณ ๑.๕-๒ ตันต่อไร่ ทำการพรวนดิน หรือย่อยดิน และให้ใส่ปูนขาว คลุกเคล้าให้เข้ากัน เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดินด้วย แล้วทำการยกร่อง และปลูกบนสันร่อง

(๓) การปลูก ระยะปลูกระหว่างต้น ๓๐-๕๐ เซนติเมตร ระหว่างแถว ๑๐๐ เซนติเมตร โดยชุดหลุมบนสันร่องตามระยะปลูก ใช้ท่อนพันธุ์วางทึ่มกับพื้น ประมาณ ๔๐-๖๐ องศา ลึกลงไปในดินประมาณ ๘-๑๐ เซนติเมตร แล้วกลบดินด้วยดินผสมหรือดินละเอียด จากนั้นรดน้ำให้ชุ่ม

(๔) ระบบการให้น้ำ ในระยะแรกที่ปลูก ต้องให้น้ำจนกว่าต้นจะสามารถตั้งตัวได้ หรือเจริญเติบโตดี แล้วสามารถงดการให้น้ำได้ เพราะมันเทศเป็นพืชทนแล้งได้ดี และควรงดการให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยว ประมาณ ๓-๔ สัปดาห์ เพื่อสะดวกในการขุดหัวมันเทศ

(๕) การดูแลรักษา เมื่อมันเทศเจริญเติบโต (อายุ ๒ เดือนหลังปลูก) มันจะทอดยอดออกไปนอกแปลง ทำให้ข้อติดกับดินเกิดรากหยั่งลงดินและเกิดหัวได้ ทำให้หัวที่เกิดจากส่วนที่เกิดจากส่วนที่ฝังดินอยู่ก่อนแล้ว เจริญเติบโตไม่เต็มที่ ควรมีการตอนหรือตัดดอกเสียบ้าง แล้วตลบเถาที่ทอดยอดออกปอนั้นไว้บนหลังแปลง

(๖) การใส่ปุ๋ย ครั้งแรก ให้ใส่รองกันหลุม โดยใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในครั้งที่ ๒ เมื่อต้นมันอายุได้ประมาณ ๑๕ วัน และ ครั้งที่ ๓ เมื่อมันอายุได้ ๓๐ วัน ในอัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ตามความอุดมสมบูรณ์ของดิน แล้วทำพรวนดินกลบโคนต้นทุกครั้ง

(๗) การเก็บเกี่ยว มันเทศมีอายุการเก็บเกี่ยว ประมาณ ๙๐-๑๕๐ วัน แล้วแต่พันธุ์ที่ปลูก โดยสังเกตจากผิวต้นบริเวณโคนต้นมันเทศ จะแตกแยกออกเป็นรอย หรือทดลองขุดดูสัก ๒-๓ ต้น ใช้มีดตัดหัวมันเทศ ถ้าแก่เต็มที่รอยตัดจะมียางไหลซึมออกมา และแห้งไปอย่างรวดเร็ว การขุดต้องระมัดระวังอย่าให้บอบช้ำหรือมีรอยแผล จะเสียราคา

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว นำหัวที่ขุดมาไปผึ่งลมให้ดินที่ติดมาแห้ง และหลุดร่วงไป ทำความสะอาด คัดขนาด บรรจุรองการจำหน่ายต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โรคของมันเทศ ได้แก่ โรคใบจุด โรคหัวเน่า ควรฉีดพ่นน้ำยาอนุผสมน้ำสะอาด และรอยตัดที่หัว หรือที่เป็นแผล ให้ทาด้วยปูนแดงให้ทั่ว เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกกลามต่อไป ส่วนแมลงนั้นได้ แก่ ตัวงวงว หนอนซอนใบ ควรฉีดพ่นด้วยน้ำยาอนุผสมน้ำสะอาดเช่นกัน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในตำบลดอนโพธิ์ทองมีการปลูกมันเทศ ดังนี้

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
มันเทศ								▽					๕
	←					△							→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันเทศในตำบลดอนโพธิ์ทอง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนโพธิ์ทองมีต้นทุนการผลิตมันเทศ ถ้าผลิตเองทุกกระบวนการไม่มีการจ้างแรงงาน ต้นทุนการผลิตเป็นเงิน ๖,๐๘๐-๑๕,๒๐๐ บาท/ไร่ (ขึ้นอยู่กับราคาท่อนพันธุ์) แต่ถ้าหากมีการจ้างแรงงานและเช่าที่ดินต้นทุนการผลิตเป็นเงิน ๗,๘๐๐-๑๖,๙๒๐ บาท/ไร่ (ขึ้นอยู่กับราคาท่อนพันธุ์)

ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนการผลิตมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	บาท
ค่าเตรียมดิน (ยกร่อง)	๑๘๐๐
ค่าท่อนพันธุ์มันเทศ	๘๘๐-๑๐,๐๐๐
ค่าสารเคมี	๑,๒๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	๑,๔๐๐
ค่าจ้างแรงงาน	๓๐๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๘๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
ค่าขนส่ง	๑๒๐
ค่าเช่าที่ดิน	๑,๐๐๐
รวม	๗,๘๐๐/๑๖,๙๒๐

ผลผลิตเฉลี่ย	๑.๕-๓.๕	ตัน/ไร่
ราคาปัจจุบันตันละ	๒๐,๐๐๐	บาท
เป็นเงิน	๓๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐	บาท
ต้นทุน	๗,๘๐๐-๑๖,๙๒๐	บาท
กำไร	๒๒,๒๐๐-๕๓,๐๘๐	บาท

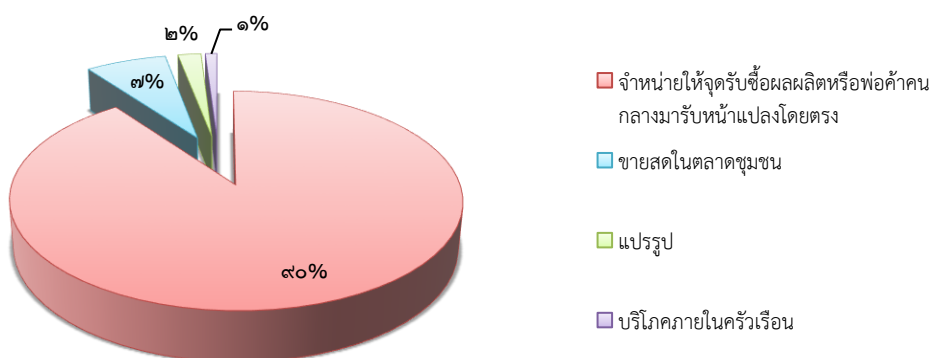
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมขายสดให้กับจุดรับซื้อผลผลิต (ตลาดไท) หรือพ่อค้าคนกลางมารับหน้าแปลง ประมาณร้อยละ ๙๐ รองลงมาคือขายสดในตลาดชุมชน ร้อยละ ๗ แปรรูปจำหน่าย ร้อยละ ๒ และเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน ร้อยละ ๑ ทั้งนี้จะมีการเก็บท่อนพันธุ์ไว้ในฤดูถัดไปด้วย

(๑) วิธีการตลาด

หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตจะนำไปจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อผลผลิต หรือพ่อค้าคนกลางมารับหน้าแปลงโดยตรง หรือขายสดในตลาดชุมชน หากเหลือก็จะแปรรูปจำหน่าย และเก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน

ภาพที่ ๔๗ แสดงวิธีการตลาดมันเทศ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตโดยตรง มีพ่อค้ากลางมารับซื้อผลผลิตหน้าแปลง และเกษตรกรนำไปจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อผลผลิตด้วยตนเอง หรือจำหน่ายในตลาดชุมชน

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนโพธิ์ทองไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านมันเทศ แต่มีองค์ความรู้ ความชำนาญในการผลิตมันเทศ สามารถเป็นต้นแบบได้

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตมันเทศ ทุกขั้นตอน เนื่องจากเป็นผู้ผลิตมันเทศโดยตรง สามารถศึกษาหาความรู้เรื่องมันเทศได้

ตารางที่ ๓๒ แสดงเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายพยงค์ เพ็งพูล	๕	ดอนโพธิ์ทอง	เมือง	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๓ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดิน ๒. น้ำ	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำท่วม/แล้ง	ปรับปรุงบำรุงดิน -	ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖ ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖	๑ ๒
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑. ราคา ๒. แหล่งรับซื้อ	ราคาผลผลิตต่ำ(ข้าว) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต (พืชผัก,ผลไม้)	นโยบายภาครัฐ เพิ่มช่องทางการขายสินค้าเกษตร	ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖ ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖	๑ ๒
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรรายเดี่ยว	ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร	จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖	๑
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ขายผลผลิตในรูปแบบสด	ความเสียหายของผลผลิตการเกษตรสูง	แปรรูปผลผลิตให้มีความหลากหลาย	ดอนโพธิ์ทอง หมู่ ๑-๖	๑

๒.๒.๑ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๔ ตารางการจัดทำ TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. พื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ส๑ ๒. มีเกษตรกรต้นแบบ และศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ ส๒ ๓. การคมนาคมขนส่งสะดวก ส๓ ๔. มีศูนย์ข้าวชุมชนที่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ดี ส๔ ๕. ผู้นำท้องถิ่นให้ความร่วมมือด้านการเกษตร ส๕ ๖. มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน กิจกรรมหลากหลาย ส๖	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ W๑ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เน้นการทำกิจกรรมรายเดี่ยว W๒ ๓. กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีการรวมกลุ่มกันแต่มีการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง W๓ ๔. เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตสูง W๔ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาอาชีพ และขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด W๕ ๖. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย W๖
โอกาส (O)	SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส)	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยใช้โอกาส)
๑. นโยบาย โครงการภาครัฐ และการสนับสนุนจากเอกชน ๐๑ ๒. เกษตรกรสามารถมีโอกาเข้าถึงสื่อ และข่าวสารทางเทคโนโลยี ๐๒	๑. ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ (zoning) ส๑๐๑ - พื้นที่ที่เหมาะสม (S๑) ข้าว นโยบายแปลงใหญ่ และ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช - พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) นโยบายปรับเปลี่ยนพืชทดแทนนาข้าว ๒. ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต ส๒๐๒ ส๓๐๒ ส๔๐๒ ๓. พัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและมีแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย ส๑-ส๕๐๒ ๔. ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร ส๖๐๑	๑. สนับสนุนการสร้างการสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) W๑๐๑ ๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน W๒W๓ ๐๑ ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตรและนวัตกรรม W๔-W๕๐๑ W๔-W๕๐๒ ๔. สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า W๕๐๑ ๕. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน W๖๐๑

ภัยคุกคาม (T)	ST : ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค)	WT : ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ลดจุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค)
๑. การแข่งขันของตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น t๑ ๒. ราคาสินค้าเกษตรไม่คงที่ และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น t๒ ๓. การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ชุมชนเมือง t๓ ๔. สภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ t๔	๑. ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน slot๑-t๒ ๒. พัฒนาเกษตรกรให้เป็น smart farmer และ smart farmer ต้นแบบ slot๓ slot๑ ๓. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีในการวางแผนการผลิต slot๔ ๔. พัฒนาฐานข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ให้ถูกต้องแม่นยำ slot๔ ๕. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร slot๑	๑. สร้างการรับรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม w๕-w๑t๑ ๒. สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การวางแผนการผลิตและการตลาด w๑t๒ ๓. สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ (ระบบเตือนภัย) w๕t๔

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑) ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ (zoning)

- พื้นที่ที่เหมาะสม (s๑) ข้าว นโยบายแปลงใหญ่ และ๑ คน ๑ จุด ๑ ชนิดพืช
- พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) นโยบายปรับเปลี่ยนพืชทดแทนนาข้าว

๒) ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต

๓) พัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและมีแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย

๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๑) สนับสนุนการสร้างการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF)

๒) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน

๓) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเทคโนโลยีการผลิตด้านการเกษตรและนวัตกรรม

๔) สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๑) ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน

๒) พัฒนาเกษตรกรให้เป็น smart farmer และ smart farmer ต้นแบบ

๓) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีในการวางแผนการผลิต

๔) พัฒนาฐานข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ให้ถูกต้องแม่นยำ

๕) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๑) สร้างการรับรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๒) สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การวางแผนการผลิตและการตลาด

๓) สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ (ระบบเตือนภัย)

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๑ พัฒนาการผลิตฐานสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)

๓.๑.๑ ข้าว

เป้าหมาย เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๓.๑.๒ ไม้ผล (มะม่วง)

เป้าหมาย เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม คณะกรรมการและสมาชิกสามารถพัฒนาศักยภาพตามแผนได้

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาต่อซังข้าว เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง

วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๑ การผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาต่อซังข้าว

ตารางที่ ๓๕ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการลด ต้นทุนการผลิต ข้าวตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยี การผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต ๒. เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้มี ประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน	๓๐ คน/ปี	ศพก. เครือข่าย	๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตาม กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร) ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	๓๐ คน	๘๑,๕๕๐	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี
	๒.โครงการ ยกระดับ มาตรฐานสินค้า เกษตร (GAP) มะม่วง	๑. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต สินค้าเกษตรตามระบบการจัดการ คุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ ดี GAP ๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการ รับรองมาตรฐาน GAP	๒๐ คน/ปี	ศพก. เครือข่าย	๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	๒๐ คน	๑๔,๙๓๕	
พัฒนา เกษตรกร / กลุ่ม/องค์กร	๑.โครงการพัฒนา ศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน	๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มี ความชัดเจน และเป็นรูปธรรม ๒. เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิก สามารถพัฒนาศักยภาพตามแผนได้	๓๑ ราย	หมู่ ๓ ต.ดอนโพธิ์ทอง	๑. กำหนดประชุมคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนทิศทางใน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน ๒. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และ บทลงโทษของกลุ่มในการเข้าร่วมประชุมและ ดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ๓. กำหนดร่วมวางแผนการจัดดำเนินกิจกรรม สาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ชี้แจงสรุปผลการดำเนินกิจกรรมให้ คณะกรรมการและสมาชิกรับทราบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี
พัฒนาพื้นที่ และ ทรัพยากร การเกษตร	๑.โครงการการ ผลิตสารชีวภาพ เพื่อลดการเผาต่อ ซึ่งข้าว	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิต สารชีวภาพอย่างถูกต้อง ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภาพ ทดแทนเพื่อลดการเผาต่อซึ่งข้าว	๒๐ คน	ศพก. เครือข่าย	๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	๒๐ คน	๑๙,๔๘๕	เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่ เกษตรอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญของประเทศไทย ในการปลูกข้าวของไทยนั้นมีพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกอยู่มากมาย การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยไม่ต้องเพิ่มทุนการผลิตในส่วนที่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทั้งนี้หากได้พันธุ์ข้าวที่ดีย่อมส่งผลในการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่สูง มีคุณภาพเมล็ดมาตรฐาน คุณสมบัติในการต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวได้ดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูงเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภคทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ข้าว โดยการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ดี เหมาะกับพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกร ผู้ปลูกข้าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ดี

ในปัจจุบันเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตทางด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยเกษตรกรหันมาใช้สารเคมีเป็นส่วนใหญ่โดยไม่คำนึงความปลอดภัย ต่อผู้ผลิต และตัวผู้บริโภคเอง ส่งผลให้มีสุขภาพชีวิตที่ต่ำลง เนื่องจากได้รับสารเคมีสะสมเข้าไปในร่างกายมากจนมากเกินไป อีกทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ มีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรสูญเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีสูงมาก ปัญหาต่อมาพืชผลที่ผลิตได้มีปริมาณที่ต่ำลง และมีคุณภาพลดลง เนื่องจากพืชผลทางการเกษตร

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

เป้าหมาย

ศพก. เครือข่าย เกษตรกร ๓๐ คน

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ

ศพก. เครือข่าย

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๘ ครั้ง (๒ สัปดาห์/ครั้ง) - เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย - ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐ ๑,๐๕๐ ๔,๗๕๐ ๕๐๐
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๑,๐๕๐ ๒๕๐ ๕๐๐
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- ค่าอาหารกลางวัน ๘ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๑๖ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละ ๒๐๐ บาท จำนวน ๕๗๐ คน) - แปลงเรียนรู้ (ป้ายละ ๑,๐๐๐ บาท) - สมนาคุณวิทยากร (๔ ครั้งๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ (วันละ	๓๖,๐๐๐ ๑๖,๘๐๐ ๖,๐๐๐ ๑,๐๐๐ ๔,๘๐๐ ๒,๔๐๐

	๓๐๐ บาท จำนวน ๘ วัน) - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - กระเป๋าสีใส่เอกสาร ใบละ ๑๒๐ บาท	๑,๘๐๐ ๓๐๐ ๓,๖๐๐
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน	๒๕๐
รวมงบประมาณ		๘๑,๕๕๐/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๕
๓. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่ได้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ๕๐ เปอร์เซ็นต์

หมายเหตุ โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร งบประมาณจำนวน ๘๑,๕๕๐ บาท/ปี

๒. ชื่อโครงการ โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง

หลักการและเหตุผล

มาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งการผลิต โดยกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

ในปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารที่มีความปลอดภัย ผ่านกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ทักษะและความชำนาญสามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ แต่เกษตรกรในฐานะผู้ผลิตยังไม่มีความรู้ทักษะและความชำนาญในการผลิตที่มีการควบคุมและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการผลิต ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง โดยส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเกิดความยั่งยืนในระบบการผลิตและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP

๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง จำนวน ๒๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ

ศพก. เครือข่าย

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน

๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๑ ครั้ง/ปี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย	๕๐๐
	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย)	๗๐๐
	- วัสดุสำนักงาน	
	กระดาษ A๔ ๕ รีม	๖๒๕
	ปากกาเคมี จำนวน ๑๐ ด้าม	๒๐๐
	การดาษฟาง แผ่นละ ๖ บาท ๑๐ แผ่น	๖๐
	- ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย)	๗๐๐
	- วัสดุสำนักงาน (กระดาษ a๔ ๕ รีม)	๖๒๕
	- ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ (มื้อละ	๓,๐๐๐

เรียนรู้	๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๒ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละเอียด ๑๐๐ บาท จำนวน ๒๐ คน) - สมมนาคุณวิทยากร (๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - แฟ้มกระดุม ใบละ ๒๐ บาท	๑,๔๐๐ ๒,๐๐๐ ๑,๒๐๐ ๕๐๐ ๑,๒๐๐ ๒๐๐ ๔๐๐
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน กระดาษ A๔ ๕ รีม	๖๒๕
รวมงบประมาณ		๑๔,๙๓๕/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP จำนวน ๒๐ ราย
๒. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่ได้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ๕๐ เปอร์เซนต์

หมายเหตุ โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มะม่วง งบประมาณจำนวน ๑๔,๙๓๕ บาท/ปี

๓. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นกฎหมายที่ให้การสนับสนุนการประกอบกิจการของเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยส่งเสริมให้ชุมชนนำความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าและบริการที่เป็นเอกลักษณ์ โดยสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันประกอบกิจการในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะสร้างงาน สร้างรายได้และทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ รวมถึงเป็นรากฐานในการสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจของประเทศ การดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีขั้นตอนและกลไกการดำเนินงานที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การรับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการทำหน้าที่นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร

โดยวิสาหกิจชุมชนมีความแตกต่างกันทั้งประเภทการประกอบกิจการและศักยภาพของกิจการ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงต้องใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการชุมชนที่เข้มแข็ง วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลดอนโพธิ์ทอง มีคณะกรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่ค่อนข้างมีอายุ และบางรายมีภารกิจอำนาจหน้าที่ในชุมชนหลายบทบาท ทำให้ความสามารถในการการจดบันทึก การทำบัญชี และการวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยังไม่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพและเห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม
๒. เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกสามารถพัฒนาศักยภาพตามแผนพัฒนาได้

เป้าหมาย

คณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลดอนโพธิ์ทอง
จำนวน ๓๑ ราย

วิธีการดำเนินงาน

๑. กำหนดประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกัน
๒. กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และบทลงโทษของกลุ่มในการเข้าร่วมประชุมและดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

๓. กำหนดร่วมวางแผนการจัดดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน

๔. ชี้แจงสรุปผลการดำเนินกิจกรรมให้คณะกรรมการและสมาชิกรับทราบ

สถานที่ดำเนินงาน

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลดอนโพธิ์ทอง เลขที่ ๙๖ หมู่ ๓ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

มีนาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓

งบประมาณ ไม่ใช้งบประมาณ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (Output)

๑. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน
๒. วิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนกลไกการทำงานตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ (Outcome)

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลดอนโพธิ์ทอง สามารถพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

ตัวชี้วัด

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลดอนโพธิ์ทอง สามารถพัฒนาศักยภาพและรักษาระดับคงเดิมไว้ได้

๔. ชื่อโครงการ โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

หลักการและเหตุผล

คนไทยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและประเทศไทยจะอาศัยการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะพืชผลทางการเกษตรเป็นสินค้าที่ส่งออกที่สำคัญนารายได้เข้าประเทศได้ปีละมหาศาลและผลักดันประเทศไปเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของโลกแต่ปัจจุบันการเกษตรได้รับผลกระทบจากการซื้อปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงมากส่งผลกระทบต่อราคาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นประกอบกับคนไทยนิยมทำการเกษตรเคมีมากกว่ายิธรูปแบบตามธรรมชาติ การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการเกษตรประเทศไทยมีแนวโน้มมากขึ้นแต่กำลังความสามารถในการผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการเกษตรของประเทศไทยนั้นไม่เพียงพอจึงจำเป็นต้องนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศทำให้ประเทศไทยเสียดุลการค้า การใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากแทนธาตุอาหารที่เป็นอินทรีย์วัตถุและการใช้สารเคมีฆ่าแมลงแทนสมุนไพร เพื่อการกำจัดศัตรูพืช ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น

๑. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดจากสารปนเปื้อนของสารเคมีในแหล่งน้ำและดินทำให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตเสียไป

๒. ปัญหาต่อความปลอดภัยสุขภาพของเกษตรกรซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพชีวิตของเกษตรกรต่ำลง เนื่องจากได้รับสารเคมีเข้าไปในร่างกายมากมาย ตลอดจนปัญหาการตกค้างของสารเคมี ผลิตผลทางการเกษตร ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

ในขณะที่การใช้ปุ๋ยและสารเคมีส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นประจวบกับมีการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม คุณภาพของพืชผักและใส่ใจผู้บริโภคมากขึ้น ปัจจุบันเกษตรกรมีความสนใจการเกษตรแบบธรรมชาติและหรือเกษตรยั่งยืนกันมากขึ้น จึงใช้สิ่งต่างๆ ในธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว มาทดลองและประยุกต์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น การเกษตรแบบธรรมชาติโดยใช้เทคนิคทางด้านจุลินทรีย์ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในธรรมชาตินี้ เป็นภูมิปัญญาที่ได้พัฒนาในหลายประเทศ เช่น เกาหลี ไทย เป็นต้น จนได้น้ำหมักชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง น้ำหมักชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยน้ำชีวภาพ แล้วแต่จะเรียกซึ่งมีความหมายเหมือนกัน

จึงมีแนวความคิดที่จะนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตร เช่น สับปะรด, หน่อกล้วย และกากน้ำตาล นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพ ดังนั้นการนำจุลินทรีย์ช่วยในการเร่งปฏิกิริยาการย่อยสลายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เหลือใช้ให้เป็นปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิตการเกษตร ลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศที่มีราคาสูง ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาต่อสุขภาพต่อเกษตรกรและผู้บริโภคด้วย

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง
๒. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

เป้าหมาย เกษตรกรหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ ๒๐ คน

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ ศพก. เครือข่าย

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๑ ครั้ง/ปี - เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๒๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย	๕๐๐
	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย)	๗๐๐
	- วัสดุสำนักงาน	
	กระดาษ A๔ ตีบล ๒ รีม	๒๕๐
	ปากกาเคมี ๓๐ บาท/ด้าม จำนวน ๒๐ ด้าม)	๖๐๐

	การดาซฟาง แผ่นละ ๖ บาท ๑๐ แผ่น - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๖๐ ๕๐๐
๒. ประชุมและรับสมัคร เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) ๒๐ ราย - วัสดุสำนักงาน (กระดาษ ๘๔ ๑ รีม) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๗๐๐ ๑๒๕ ๕๐๐
๓. ฝึกอบรมและจัด กระบวนการเรียนรู้	- ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๒ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละ ๒๐๐ บาท จำนวน ๒๐ คน) สับปะรด ๓ ส่วน กิโลกรัมละ ๓๐ บาท ๙๐ กิโลกรัม หรือหน่อกล้วย ๓ ส่วน (หามาเองได้) กากน้ำตาล ๑ ส่วน ลิตรละ ๓๐ บาท จำนวน ๒ แกลลอน แกลลอนละ ๑๕ ลิตร - สมนาคุณวิทยากร (๑ ครั้งๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ (วันละ ๓๐๐ บาท จำนวน ๑ วัน) - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - แฟ้มกระดุม ใบละ ๒๐ บาท	๓,๐๐๐ ๑,๔๐๐ ๔๐๐๐ ๒๗๐๐ ๙๐๐ ๑,๒๐๐ ๓๐๐ ๑,๒๐๐ ๒๐๐ ๔๐๐
๔. ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน	๒๕๐
รวมงบประมาณ		๑๙,๔๘๕/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตสารชีวภาพ จำนวน ๒๐ ราย
๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถลดการเผาตอซังลง ร้อยละ ๕๐

หมายเหตุ โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว งบประมาณจำนวน ๑๙,๔๘๕ บาท/ปี